Chương Tám
CHỨNG NHÂN LỊCH SỬ

Nghìn năm bia miệng vẫn còn trơ trơ

Trích từ phần Phụ Lục của Hồi ký chính trị
"Việt Nam Máu Lửa Quê Hương Tôi"
của Hoành Linh Đỗ Mậu, Văn Nghệ, USA, 1993

Lời Phê phán Chế độ Diệm

của 100 Chứng nhân

Võ Văn ÁI ● Tăng Xuân AN ● Trần Văn ÂN ● Nguyễn Tường BÁCH ● Nguyễn Văn BÌNH ● Phạm Văn BÌNH ● Phan Bá CẦM ● Thích Tâm CHÂU ● Hoàng Văn CHÍ ● Từ CHUNG ● Phạm Hữu CHƯƠNG ● Trần Văn CHƯƠNG ● Vũ Hoàng CHƯƠNG ● NCD ● Nguyễn Đôn DƯ ● Bảo ĐẠI ● Phan Quang ĐÁN ● Kiêm ĐẠT ● Tôn Thất ĐÍNH ● Trần Văn ĐÔN ● Vương Văn ĐÔNG ● Thường ĐỨC ● Bùi Ngọc ĐƯỜNG ● Thích Hộ GIÁC ● Trường GIANG ● Võ Văn HẢI ● Huỳnh Phú HẢI ● Thích Nhất HẠNH ● Trần Sĩ HUÂN ● Minh HUY ● Nguyễn Ngọc HUY ● Trần Văn HƯƠNG ● Nguiễn Ngu Í ● Trần Văn KHIÊM ● Lê Bá KÔNG ● Võ Ngọc KHUÊ ● Nguyễn Cao KỲ ● Lưu Kỳ LINH ● Chu Bằng LĨNH ● Thành Nam Nguyễn LONG ● Đồ Hoa LƯ ● Trần Phổ MINH ● Đào Mộng NAM ● Phan Nhật NAM ● Trần Bình NAM ● Vũ Thế NGỌC ● Lý Đại NGUYÊN ● Trần Nhã NGUYÊN ● Hạo Nhiên Trần Thế NGỮ ● Nguyễn Khắc NGỮ ● Nguyễn NHO ● Lê Quang OÁNH ● Nguyễn Hữu PHIẾM ● Lê PHỔ ● Quang PHỤC ● Thiên Nhất PHƯƠNG ● Trần Kim QUAN ● Lê QUÂN ● Phạm Nam SÁCH ● SÁNG Dội Miền Nam (tuần báo) ● Doãn Quốc SĨ ● Ngô Quốc SĨ ● Lê Văn SIÊU ● Trương Bảo SƠN ● Lê TÁ ● Trương Như TẢNG ● Phạm Công TẮC ● Trần Công TÂM ● Từ TÂM ● Nguyễn TẤN ● Quách TẤN ● Nguyễn THÁI ● Lê Văn THÁI ● Vũ Văn THÁI ● Đoàn THÊM ● Nguyễn Chánh THI ● Nghiêm Xuân THIỆN ● Nhật THỊNH ● Huỳnh Sanh THÔNG ● Cụ Bà Đức THỤ ● Nguyễn Đình THUẦN ● Nhật TIẾN ● Hoàng Đồng TIẾU ● TIỂU Ban Nghiên Cứu Đồng Minh (Tạp Chí Cứu Nước) ● Nguyễn Hữu TRÍ ● Nguyễn Thế TRUYỀN ● Lê Minh TRỰC ● Tôn Thất TUỆ ● TỰ Do (Nhật Báo) ● Dương Tấn TƯƠI ● Trần TƯƠNG ● Lê Văn TỴ ● Bảo VÂN ● VIỆT Nam Dân Chủ Xã Hội Đảng ● Lý Khôi VIỆT ● Nguyễn Thành VINH ● Nguyễn VỸ ● Vân XƯA ● Phan XỨNG ● Huỳnh Minh Ý

◙

PHỤ LỤC

Phần phụ lục này trích đăng lại các nhận định và phê phán của những nhân vật và tổ chức Việt Nam đã sống, chứng kiến và nhiều khi tham dự vào những biến cố tại miền Nam trong 9 năm dưới chế độ Ngô Đình Diệm.

Đáng lẽ trong tình trạng lưu vong tại nước ngoài, tác giả có thể tự cho phép mình chỉ giới hạn trong việc sưu tầm dễ dàng những chứng liệu đầy đủ và khả tín do người ngoại quốc trình bày mà không cần tự bắt buộc khó khăn tìm kiếm những tài liệu Việt Nam hiếm hoi tại hải ngoại.

Nhưng vì nghĩ rằng chính những người Việt Nam đã sinh ra, lớn lên và sống trong giai đoạn đó để chia sẻ những hiện thực của thời đại, hoặc chính những người Việt trẻ tuổi hơn, sau thảm trạng mùa Xuân năm 1975 mà họ kinh qua, đã biết suy nghiệm chín chắn để phê phán về một giai đoạn lịch sử hiện đại... mới cảm thông sâu sắc và đánh giá trung thực hơn, nên tác giả đã quyết định sử dụng những nguồn sử liệu của chỉ người Việt để phần Phụ Lục này mang được giá trị của một Bản án Lịch Sử tổng hợp và chung quyết của Dân tộc Việt Nam về chế độ Ngô Đình Diệm.

Tổng hợp và chung quyết vì trong số những tài liệu Việt Nam thâu thập được tại hải ngoại, tác giả đã chỉ tuyển chọn những nhân vật có tính cách đại diện tiêu biểu cho tiếng nói của nhân dân miền Nam hoặc biết rõ ràng về chế độ Ngô Đình Diệm.

*Họ là những **cộng sự viên thân tín của anh em ông Diệm** hay là những nhân vật nòng cốt liên hệ đến sự tồn vong của chế độ như Bảo Đại, Trần Văn Chương, Võ Văn Hải, Nguyễn Thái, Đoàn Thêm, Nguyễn Đình Thuần, Lê Văn Thái... Họ là những **người làm văn học nghệ thuật** đứng trên những mâu thuẫn chính trị nhưng không*

đứng ngoài những âu lo chung về vận mệnh của Tổ quốc và Phúc lợi của đồng bào như Tăng Xuân An, Vũ Hoàng Chương, Doãn Quốc Sĩ, Lê Văn Siêu, Quách Tấn, Nhật Tiến, Dương Tấn Tươi, Nguyễn Vỹ...

*Họ cũng là những **tăng sĩ Phật giáo** như Hòa Thượng Thích Tâm Châu, Thượng Tọa Thích Nhất Hạnh, hay **tu sĩ Thiên Chúa giáo** như Giám mục Nguyễn Văn Bình, Linh mục Lê Quang Oánh. Họ cũng là **sinh viên** đấu tranh như Bùi Ngọc Đường, Tôn Thất Tuệ, hay **quân nhân** như Phan Nhật Nam, Nguyễn Cao Kỳ.*

*Họ thuộc thành phần **đảng phái quốc gia** như Phan Bá Cầm, Phan Quang Đán, Nguyễn Ngọc Huy, Nguyễn Long hay thuộc lực lượng **ký giả đấu tranh** như Từ Chung, Hiếu Chân, Lê Minh Trực. Họ là **thế hệ tiền chiến** như Trần Văn Ân, Nguyễn Tường Bách, Nguyễn Thế Truyền, Hoàng Văn Chí, Trần Văn Hương, **thế hệ trung niên** như Kiêm Đạt, Đinh Thạch Bích, Trần Văn Sơn, Phạm Nam Sách, hay **thế hệ đang đấu tranh** cho tương lai đất nước như Vũ Thế Ngọc, Ngô Quốc Sĩ, Từ Tâm, Lý Khôi Việt...*

Họ là tất cả, họ là người Việt Nam. Từ những vị thế khác nhau, từ những góc cạnh khác nhau, họ đã lương thiện dõng dạc cất tiếng nói chung để tạo thành một tiếng vang vọng **NGHÌN NĂM BIA MIỆNG** ghi lại lời Tuyên án Lịch Sử của dân ta về bản chất và hành xử của chế độ Ngô Đình Diệm trong chín năm làm chủ miền Nam.

◙

1. <u>VÕ VĂN ÁI</u>
- Nguyên biên tập viên Nguyệt san Liên Hoa, Hội Tăng Già Huế.
- Chủ nhiệm Nguyệt san **Quê Mẹ** (Pháp).
- Tác giả **Nguyễn Trãi, Sinh Thức và Hành Động**.

...Những người theo các thế lực quốc tế cũng vậy, họ cũng được bảo vệ tương tự bởi những khối họ theo. Chỉ có người Phật tử Việt Nam là cô thân độc ảnh. Cuộc thành bại của chúng ta đều tùy thuộc ở sự tự lực, tùy thuộc ở quần chúng, tùy thuộc ở bản lĩnh chúng ta, ở sự khuyến thỉnh toàn tâm khối quần chúng Phật tử đông đảo, và khối những người cảm tình với Phật giáo trong thế giới.

Các yếu tố hậu trường kể trên cho thấy rằng, đánh giá chính biến 63 và cuộc vùng đứng 66 mà không đặt mối tương quan quốc tế như vậy, tất không thể thấy rõ vấn đề. Tất chỉ làm thứ giải nghĩa ngoài thực tại, kê dựa trên một vài lý thuyết thời đại, trên một vài cuốn sách của các "bậc thầy" Tây phương.

Nông dân Phật tử, thợ thuyền Phật tử, tiểu thương Phật tử, thị xa cyclo Phật tử, công xa taxi Phật tử, trí thức, thanh niên, sinh viên, học sinh Phật tử, với mọi thành phần xã hội Phật tử khác đã tràn ngập xuống đường biểu dương ý chí bồ tát như những ngọn hải triều. Vũ khí là ý chí. Vũ khí là bàn thờ tôn nghiêm của Phật tử và ông bà tổ tiên. Thật là một cuộc chiến đấu giữa sức mạnh tâm linh và sức mạnh máy móc, thú vật. **Mục đích tức thời tuy có nhắm lật đổ các chế độ thối tha, ung độc nhưng vẫn không đề xướng chuyên chính Phật giáo vào bộ máy nhà nước**. *Mục đích cuộc vận động sâu và rộng hơn nhiều: Nó đặt vấn đề* **tra vấn tâm thức Việt Nam và lương tâm quốc tế**. *Tra vấn trước tiên là tra vấn người Phật tử, khiến họ phải phát triển hành động tới mức độ cứu cấp. Tra vấn những thành viên bằng hữu trong xã hội trước thảm cảnh nô dịch văn hóa và chính trị, và khuyến thỉnh một cuộc cộng tác chung. Sự sụp đổ của chế độ Ngô Đình Diệm đã biểu thị sự thất bại hoàn toàn của giới trí thức quan lại, giới trí thức vọng ngoại ở thành thị.*

*Cuộc vận động 63 lãnh đạo bởi lực lượng tiên phong Phật giáo với tiêu đích hóa giải sự nô dịch tư tưởng, nô dịch văn hóa và nô dịch chính trị. Nhưng các nhà đương chính kế tiếp không hiểu nổi "**công án 63**" nên họ đã dẫm lại y hệt bước đường cũ với đôi ủng mới. Có người cho rằng, không có CIA, không có Mỹ nhúng tay thì Ngô Đình Diệm chưa đổ, Phật giáo làm gì được đâu. Thử hỏi một câu: CIA Mỹ đã có thể không lật Diệm không? Ai không biết rằng màng lưới CIA có mặt khắp nơi. Nhưng tại sao CIA, Hoa Kỳ phải nhúng tay lật Diệm? Vấn đề không là "ai" lật. Vấn đề là lực lượng chủ động nào, nguyên tố nào đã khiến cho CIA hay Mỹ không thể không lật Diệm. Nguyên thể của chính trị khởi phát từ tính chủ động, chứ không nằm trong những diễn biến bề mặt. Trước đó, chúng ta đã từng chứng kiến hai lần binh biến, vào những năm 60, 62 và sự hoạt động của các lực lượng vũ trang nhằm lật đổ chế độ, nhưng không đem lại kết quả nào. Quần chúng là yếu tố*

quyết định. Quần chúng đơn sơ nhưng vạm vỡ, như hơi thở, như bát cơm; quần chúng nói tiếng người và hành động như sấm chớp. Và mãi mãi, chính yếu tố quần chúng này mới giải quyết được chiến trường Việt Nam.

Cuộc vận động 63, do đó, nằm trong cuộc trường kỳ chuyển hóa tư tưởng, văn hóa, làm nền cho tự chủ chính trị. *Song các tư trào văn hóa nô ịch vẫn còn tác dụng mạnh, nhờ ngoại nhân ti ếp sức. Cho nên, mùa Xuân 66, lực lượng Phật tử Việt Nam lại vùng đứng lên. Lần này cũng vậy, vấn đề không là làm "cách mạng", vấn đề không là làm "chính trị". Vấn đề là sinh dân quá đau khổ vì hà khắc, vì chiến tranh, thế mà chẳng có ai đại diện cho họ, thế mà không có quyền ăn nói. Cuộc vùng đứng 66 đòi hỏi cho sinh dân có Tiếng Nói trước cộng đồng dân tộc, có quyền quyết định lấy vận mệnh mình.*

Trong quá khứ, các cuộc cách mệnh chỉ chủ súy việc thay đổi một triều đại, một chế độ làm tiên quyết. Chưa có một cuộc cách mệnh nào nhắm tới và thành tựu việc đổi thay Tâm thức bị ung độc của Con Người.

Lá Thư Ngỏ Gởi Người Phật Tử Việt Nam

Nguyệt san **Quê Mẹ**, đặc san Xuân Cố Hương, 1985, Paris

2. TĂNG XUÂN AN

- Giáo sư trường Trung học Chu Văn An Sài Gòn.
- Giám Đốc Nha Trung-Tiểu học Việt Nam.

...Vì Tổng thống Ngô Đình Diệm là người Công giáo nên hết sức nâng đỡ giáo dân và đa số người di cư lại là tín đồ Thiên Chúa giáo. Dưới thời này cũng có **một số người ham danh lợi, đã bỏ Phật giáo để theo Chúa. Việc này đã làm bào huynh của ông Ngô Đình Diệm (tức Đức Cha Ngô Đình Thục) rất hài lòng**, *vì ông là Tổng Giám Mục Giáo phận Huế và hy vọng sẽ được Tòa Thánh La Mã tấn phong chức Hồng Y Giáo Chủ.*

Vào khoảng tháng 4 âm lịch năm 1963, Tòa Thành La Mã đã cử một vị Khâm sai qua thăm Việt Nam, nhưng chẳng may lại đúng vào mùa Phật đản. Bắt đầu từ ngày mồng một tháng Tư, nhiều tỉnh miền Trung (Huế, Đà Nẵng...) đã biến thành rừng cờ Phật giáo treo cạnh lá quốc kỳ. Vì đã trót gửi lên Đức Giáo hoàng những báo cáo sai sự thật về con số tín đồ Việt Nam trở về với Chúa, nên ông Ngô Đình Thục làm áp lực để Tổng thống Ngô Đình Diệm ra lệnh cấm treo cờ Phật giáo tại các tư gia, mà chỉ được treo tại các đình chùa mà thôi.

Những thăng trầm của Phật giáo Việt Nam

Tạp chí **Phật Giáo Việt Nam**, số 24 tháng 5 năm 1980, trang 10 - Los Angeles.

3. TRẦN VĂN ÂN

- Kỹ sư Công Chánh
- Chiến sĩ Cách Mạng chống Thực dân Pháp thời Nhật chiếm đóng Đông Dương, bị lùng bắt, lưu vong qua Tân Gia Ba.
- Chủ nhiệm tuần báo *Đời Mới*, Sài Gòn 1947-1955.
- Chính trị gia.

...Không phải cụ Ngô giỏi mà từ 1955 đến 1960 không có giặc, có nhiều người ngoài Bắc vào nói sao cụ Ngô giỏi quá... đất nước bình yên quá, mấy năm đi tới đâu cũng được. Không, (Cộng Sản) nó còn lo ở ngoài Bắc, nó còn lo nhiều chuyện lắm, nó sắp xếp chuyện này chuyện kia xong rồi, khi nó thành lập xong con ngựa thành Troie ở miền Nam là Mặt Trận Giải phóng Dân Tộc đó, nó mới là khởi đầu,... cuối 59 bắt đầu 60 mới khởi sự trận giặc thứ nhì. Trận giặc thứ nhì là giặc xâm lăng của đế quốc Cộng sản để chiếm miền Nam... Phải nhớ rõ chuyện đó, luận mới được...

...Không phải mình muốn đánh dẹp ông Diệm mà mình **làm cho ông Diệm đừng độc tài, vì mình không muốn đạo Chúa trị hay Kitô trị, Công giáo trị...**

...Ông Diệm với tôi cũng là chỗ quen thân, ông đã quá cố... không có vấn đề tôi nói xấu ông Diệm trước vong linh của ông... Nhưng rủi cho mình đã bao nhiêu năm mất thì giờ xây dựng... lừa lọc về vấn đề mất nước... Như vậy thì các anh thấy, **đáng lẽ mình đã mất nước từ năm 1965**. *Nếu mà Mỹ không... thì chắc năm đó đã thua rồi chứ đâu đợi đến ngày nay.*

Lời phát biểu (được ghi âm) trong buổi nói chuyện tại Sacramento tháng 5 năm 1985 do ông Chủ tịch Cộng Đồng, cựu Đại tá Phạm Văn Liễu và cựu Chuẩn tướng Nguyễn Văn Chức, tổ chức.

4. <u>NGUYỄN TƯỜNG BÁCH</u>

- Bác sĩ Y khoa.
- Một trong những lãnh tụ Việt Nam Quốc Dân Đảng.
- Tác giả **Việt Nam Những Ngày Lịch Sử**.

...Cuối cùng tôi có khuyên anh về sau chỉ làm việc văn nghệ, cần tránh những cuộc đấu tranh chính trị gay go. Nhưng ngờ đâu, hơn 10 năm sau **anh lại bị Ngô Đình Diệm bức phải tự hủy thân mình**. *Ngờ đâu một người có tài kiệt xuất, có uy vọng trong quần chúng và đã chiến đấu vô tư trong cả đời mình lại gặp số phận bi thương thế!*

(Hồi tưởng về quyết định tự sát của nhà văn Nhất Linh Nguyễn Tường Tam).

Việt Nam, Những ngày Lịch sử

Nguyễn Tường Bách - Nhóm Nghiên cứu Sử Địa, Montreal, Canada, 1981, trang 48.

5. <u>NGUYỄN VĂN BÌNH, PHÊ-RÔ</u>

- Giám mục Giáo phận Sài Gòn.

Nếu Đức cha (Ngô Đình Thục) lãnh đạo giáo phận Huế thì tôi lãnh đạo giáo phận Sài Gòn và **tôi không thể để nhà thờ của tôi trở thành trung tâm hội họp chính trị**.

Background To Betrayal

Hilaire Du Berrier, Mass: Western Islands, 1965.

(Đức Cha Bình trả lời Đức Cha Thục khi ông này đòi hỏi các Giám mục, Linh mục toàn quốc phải tổ chức các đội quân Công giáo tại các giáo phận).

6. <u>PHẠM VĂN BÌNH</u> (biệt hiệu VĂN BÌNH)

- Nhà báo.
- Chiến sĩ chống Việt Minh (1945-1946) trong Phong Trào Dân Chúng Ngũ Xã.
- Bộ trưởng Thanh Niên thời chế độ Quốc trưởng Bảo Đại.

Bác sĩ Đán cũng thành một cái đích cho dư luận phê bình, dân biểu lên án... Trước sau bác sĩ Đán vẫn im lặng không trả lời, không lên tiếng. Vốn biết bác sĩ Đán có một bản tính cao ngạo, tôi tin rằng **sự im lặng đây không phải là một sự chấp nhận** *những lời phê bình kia một cách âm thầm hay lặng lẽ.*

Nhiều người nêu ra cái thành tích khóc lóc xin Tòa ân giảm của bác sĩ Đán trong thời Ngô Đình Diệm để chứng tỏ sự thiếu khí phách của một người làm cách mạng.

Riêng phần tôi, không phải là nhân chứng của cuộc đảo chánh này, tôi không có quyền quyết đoán tư cách của bác sĩ Đán lúc bấy giờ. Nhưng lấy quá khứ làm bảo đảm, tôi nghĩ rằng tất nhiên có vài uẩn khúc bên trong.

Hồi ký Phong trào Dân Chúng Ngũ Xã

Biến cố 11/11/1960. Trần Tương. Sài Gòn 1971, trang 278 và 279.

7. <u>PHAN BÁ CẦM</u>

- Lãnh tụ Việt Nam Dân Chủ Xã Hội Đảng (Hòa Hảo).
- Chủ tịch Hội Nhân Quyền Việt Nam (1970-1975).
- Chủ tịch Lực Lượng Dân Tộc Việt (1968-1975).
- Nhà văn, bút hiệu Vương Kim.

- Thời Pháp thuộc lưu vong tại Cao Miên để hoạt động cách mạng, thời Đệ nhất Cộng Hòa bị lưu đày ra Côn đảo.

Nguyễn Ngọc Thơ đã lừa Lê Quang Vinh (tức tướng Ba Cụt) đến thương thuyết để bắt và để cho ông Diệm xử tử. Bảo rằng Lê Quang Vinh sớm đánh tối đầu mà giết đi nhưng Lê Quang Vinh sớm đánh tối đầu với Thực Dân để có thêm vũ khí, phương tiện để đánh Tây đánh Cộng vậy thì Lê Quang Vinh công hay tội. Trong 10 năm trời (1945-1954) Lê Quang Vinh võ trang chống Cộng Sản, chống Thực Dân hỏi rằng Nguyễn Ngọc Thơ và **anh em ông Diệm đã làm gì cho dân tộc, quê hương***?*

Trong lòng người Hòa Hảo chúng tôi luôn luôn mang ba cái tâm tang: tang Đức Thầy, tang anh Nguyễn Bảo Toàn, tang Lê Quang Vinh cho nên chúng tôi không đội trời chung với Cộng Sản, Thực Dân, Phong Kiến, Độc tài, Quân phiệt...

Lịch sử không phải chỉ biết ở các chính biến của thời cuộc mà cần phải biết tìm tòi khai sáng những yếu tố cấu tạo thời cuộc. Nếu một ngày nào đó đất nước được thanh bình, một "Tư Mã Thiên" ra đời viết lại những trang sử cho thật nghiêm minh để công ai tội ai cho rõ ràng chính xác thì nơi chín suối Đức Thầy, Nguyễn Bảo Toàn, Lê Quang Vinh sẽ được ngậm cười...

Phan Bá Cầm, một chiến sĩ cách mạng dân tộc

Nguyệt san **Khai Phóng** số 4, ngày 15/6/1981, Los Angeles, trang 15.

8. <u>THÍCH TÂM CHÂU</u>

- Thượng Tọa.
- Viện trưởng Viện Hóa Đạo Giáo hội Phật Giáo Việt Nam Thống Nhất (1964)

... Tôi và các Thượng Tọa trong ủy Ban Liên Phái đều bị bắt giam trong ngục tối của những người đã mất hết lương tri, mất hết tất cả những gì gọi là tín nghĩa.

Nhưng Phật tử hãy cố gắng lên để dành lại cái lư hương của ông bà chúng ta đã bị cướp. Hãy ráng **chống với những kẻ đã bắt chúng ta đạp bàn thờ để thờ Chúa. Tôi có chết cũng cam chịu.**

Bức thư từ trong tù

Lịch Sử Tranh Đấu PGVN, Kiêm Đạt, Phật Học, Viện Quốc Tế, Los Angeles 1981, trang 112

...Cuộc tranh đấu năm 1963, khởi nguyên từ việc **cưỡng bức bỏ đạo** *từ mấy năm về trước. Và năm 1963, do lệnh cấm treo cờ Phật giáo mà bùng nổ. Bùng nổ ngày 8/5/1963 tại Huế và ngày 9/5/1963 đã đưa vào Sài Gòn.*

...Sau gần một tháng, nguyện vọng tự do tín ngưỡng, bình đẳng tôn giáo không được Chính phủ đương thời thỏa đáng, cuộc tranh đấu tại Huế mỗi ngày một gia tăng, chùa Từ Đàm (trung tâm tranh đấu) bị bao vây, không điện, nước, lương thực suốt trong 7 ngày. Trong tình trạng khẩn trương này, Thượng Tọa Thích Quảng Đức quyết liệt đòi Uỷ Ban Liên Phái chấp nhận sự tự thiêu của Ngài để cứu nguy chùa Từ Đàm (Huế), nếu Uỷ Ban Liên Phái không chấp nhận, Ngài vẫn tự lực làm lấy theo thệ nguyện của Ngài. Bất đắc dĩ Uỷ Ban phải chấp thuận và được sự trợ lực cho thệ nguyện của Ngài là thầy Thích Đức Nghiệp.

...Với sự hy sinh cao cả vì đạo pháp của Ngài Quảng Đức cũng như của những vị tử đạo khác, chỉ tự bản thân, chủ trương và sáng kiến của các ngài mới làm nên nổi sự nghiệp ấy, ngoài ra không ai có thể cưỡng ép các Ngài làm được việc ấy!

Thế mà ngay sau khi Ngài tự thiêu có người, có kẻ có quyền lực đương thời cho rằng ngài bị chích thuốc mê và nướng sống. Và sau 20 năm của ngày Phật giáo tranh đấu, có một số người đeo cặp kính màu chính trị đối nghịch đã giàu óc tưởng tượng phóng ra những bài, những lời hay những cuốn tiểu thuyết cho Hòa thượng Quảng Đức là cán bộ Cộng Sản nằm vùng, bị cưỡng bức tự thiêu... Thực là một sự tráo lòng không tưởng tượng được! **Chứng nhân của lịch sử còn nhiều người còn sống mà đã bị xuyên tạc, không hiểu tương lai xa nữa, sự thực của lịch sử Phật giáo cũng như của quốc gia Việt Nam sẽ bị biến thể như thế nào!**

Cuộc Tự Thiêu Lịch Sử

Nguyệt san Chấn Hưng, số 5 tháng 1/1986, Los Angeles, Hoa Kỳ.

9. HOÀNG VĂN CHÍ

- Năm 1926: Tham gia cuộc bãi khóa toàn quốc.
- Năm 1936: Tham gia Phong Trào "Le Travail".
- Năm 1946: Tham gia kháng chiến chống Pháp.
- Năm 1954: Được ông Hồ Chí Minh tuyên dương công trạng toàn quốc, di cư vào Nam năm 1954, làm việc ở Bộ Ngoại Giao.
- Năm 1959: Từ chức đi ngoại quốc để "có dịp nói lên sự thực của 2 chế độ Hồ Chí Minh và Ngô Đình Diệm".
- Tác giả cuốn sách nổi tiếng **Từ Thực Dân Đến Cộng Sản** đã được dịch ra nhiều thứ tiếng: Anh, Pháp, Nhật, Y Pha Nho, Đại Hàn, Thái... và **Duy Văn Sử Quan** một công trình nghiên cứu công phu được xuất bản tại hải ngoại.

...Ở Việt Nam , nguyên nhân chính (gây nên cách mạng) là lòng dân khao khát muốn diệt trừ quan lại tham nhũng và cường hào ác bá. Theo sự suy xét của người thường dân Việt Nam thì cách mạng là đấu tranh giữa "liêm" và "vô liêm", giữa "chính" và "bất chính", còn vấn đề chủ nghĩa mà sau này Cộng Sản gài thêm vào chỉ là yếu tố phụ. Cứ xét theo điểm này, cũng đủ biết viên cựu Hoàng đế Bảo Đại cũng như viên cựu quan lại Ngô Đình Diệm không tài nào địch nổi Hồ Chí Minh...

...Sau chót là ông Ngô Đình Diệm, **nhờ áp lực của Mỹ mà cầm quyền ở miền Nam Việt Nam từ 1954 đến 1963**. *Ông Diệm và ông Hồ khác nhau về mọi mặt. Trong lúc ông Hồ từ bỏ gia đình từ hồi thanh niên thì trái lại, ông Diệm lúc nào cũng đùm bọc anh em và họ hàng thân thích, giao cho họ quyền cao chức trọng trong Chính phủ và trong quân đội. Trong khi ông Hồ chuyện trò thân mật với thợ thuyền và dân quê thì ông Diệm ngồi bảnh chọe trên chiếc ghế mạ vàng thò chân cho các tù trưởng dân tộc thiểu số hứng lấy để rửa, in hệt vua chúa thuở xưa nhận lễ quy thuận của người Thượng.*

Từ Thực Dân đến Cộng Sản

Hoàng Văn Chí-Tokyo 1980, trang 58 và 59

Mỹ can thiệp đưa ông Ngô Đình Diệm về làm Thủ tướng. Ông Ngô Đình Diệm không có Nho học nhưng có ít nhiều tư cách nhà Nho: cương trực, liêm chính và có kinh nghiệm về hành chánh vì ông đã từng làm Tuần phủ trong nhiều năm. Nhưng ông có ba khuyết điểm rất lớn:

1. Ông không lập gia đình nên không có kinh nghiệm tề gia, mà theo sách Đại học của Khổng giáo thì phải biết Tề Gia thì mới Trị Quốc được. Đúng như vậy, vì không có vợ nên **ông để bà em dâu lộng hành, phá hỏng công việc trị quốc gia** *của ông.*

2. Xuất thân trong một gia đình quan lại, ba đời làm tôi nhà Nguyễn **ông không hiểu tự do dân chủ là gì cả**. *Ông truất phế Bảo Đại, rồi ngang nhiên cướp đoạt chức vị Quốc trưởng của Bảo Đại, chỉ trưng cầu dân ý, hỏi dân "Muốn Bảo Đại", hay "Muốn Ngô Đình Diệm", không tổ chức bầu cử Tổng thống và không cho một người thứ hai ra tranh cử với mình.*

3. Cũng như Trần Trọng Kim, ông không có đảng phái, không có cán bộ. Đến giờ thứ 23, ông mới tìm được người cộng tác và **những người ông thu thập được, phần lớn là những phường giá áo túi cơm, một số là cặn bã của xã hội.**

Văn Hóa Giao Lưu

Nguyệt san **Độc Lập** số 8, năm thứ 8 (8/84)

Stuttgart, Tây Đức.

Nghĩ lại, nếu ông Diệm không kỳ thị người Miên, không khinh Sihanouk, không sai Ngô Trọng Hiếu sang tổ chức mưu hại Sihanouk, nếu ông Diệm biết Campuchia và Việt Nam quan trọng với nhau như môi với răng, biết khéo léo ngoại giao thì chắc chắn Sihanouk không nổi khùng mở cửa cho Việt Cộng đặt căn cứ trong nội địa Miên, và tình hình chiến tranh có lẽ đã khác hẳn. Đành rằng Sihanouk làm như vậy là dại vì hậu quả cũng mất nước với Cộng Sản, nhưng ông Diệm và quan thầy Mỹ cũng chẳng khôn hơn.

...Lại còn kỳ thị người Thượng, khinh họ thì làm sao đoàn kết được với tổ chức FULRO để chống kẻ thù chung?

Nguyệt san **Dân Quyền** số 98/99 trang 53, tháng 5, 1986, Canada.

(Đăng lại trên tác phẩm Duy Văn Sử Quan, Tr.96)

10. <u>TỪ CHUNG</u>

- Ký giả, Tổng thư ký Nhật báo *Chính Luận*, Sài Gòn.
- Bị Cộng Sản ám sát năm 1966.

<u>HIẾU CHÂN</u> (Tên thật là NGUYỄN HOẠT)

- Ký giả, nhà văn, biên tập viên Nhật báo *Tự Do*, Sài Gòn.
- Tác giả *Trăng Nước Đồng Nai* và dịch giả bộ *Liêu Trai Chí Dị*.

<u>CHU TỬ</u> (tên thật là CHU VĂN BÌNH)

- Cử nhân Luật khoa, Ký giả, nhà văn.
- Tác giả nhiều tiểu thuyết hiện đại.
- Chủ nhiệm Nhật báo *Sống*, Tuần báo *Đời*.
- Tử nạn trên biển trên đường tìm tự do sau biến cố tháng 4 năm 1975.

Mang danh là những người cầm bút chiến đấu cho Tự Do, Dân Chủ, giải phóng con người vậy mà trong thời gian vừa qua, vì cơm áo, khiếp nhược, đớn hèn, chúng ta đã **nhắm mắt ăn dơ, đánh đĩ tâm hồn, phản bội sự thật, phản bội dân tộc, cam tâm làm gia nô cho bè lũ họ Ngô**. *Dù chúng ta có viện bất cứ lẽ gì để bào chữa, chúng ta cũng không thể chối cãi được tội lỗi của chúng ta đối với đồng bào, lịch sử...*

Cách mạng 1/11/1963 là cơ hội duy nhất để chúng ta thoát khỏi cảnh huống bồi bút phi cầm phi thú, cơ hội duy nhất để chúng ta trở lại làm người đã tới... Chúng tôi khẩn thiết kêu gọi văn nghệ sĩ, bằng máu và nước mắt, mồ hôi mà trong chín năm qua bè lũ họ Ngô đã làm hoen ố...

Hiệu triệu các nhà văn, nhà báo

Nhật báo **Ngôn Luận**, ngày 4/11/1963, Sài Gòn.

11. <u>PHẠM HỮU CHƯƠNG</u>

- Bác sỹ Y Khoa
- Bộ trưởng Bộ Xã Hội đầu tiên của Chính phủ Ngô Đình Diệm.

"Sau 1954, tuy Việt Minh đã phản bội các anh em đã hy sinh cho tổ quốc, song Chính phủ Sài Gòn không làm gì để khích lệ nhân dân. Ông Ngô Đình Diệm (bản thân trong sạch, song) **đã bị sai lầm vì gia đình trị,** *vì gia nô ton hót. Người người đều ngao ngán mà xa lánh".*

Đặt lại vấn đề chống Cộng

Tập san Quốc Phòng số 19, Sài Gòn tháng 1/1972, trang 26.

12. <u>TRẦN VĂN CHƯƠNG</u>

- Thân phụ của bà Ngô Đình Nhu (Trần Thị Lệ Xuân).
- Tốt nghiệp Đại học Luật khoa Paris.
- Hội viên Đại Hội Đồng Kinh Tế Tài Chánh Đông Dương (1938).
- Tổng trưởng Bộ Ngoại giao Chính phủ Trần Trọng Kim (1945).
- Quốc vụ khanh Chính phủ Ngô Đình Diệm (1954).
- Đại sứ VNCH tại Hoa Thịnh Đốn (từ 1955).
- Bị Chính phủ Ngô Đình Diệm chấm dứt nhiệm vụ Đại sứ tháng 8 năm 1963 khi ông đưa ra lời tuyên bố phản kháng chính sách kỳ thị Phật giáo của chế độ Diệm.

"Tôi đã hết sức khuyên can Chính phủ của chúng tôi để chấp nhận những chính sách dân chủ và ôn hòa hơn. Cuối cùng **tôi không thể làm gì khác hơn** *là phải từ chức".*

Quotations VietNam: 1945-1970

Williams Effros, Random House, NY 1970 trang 138.

(Lời tuyên bố với báo chí Hoa Kỳ tại Washington DC ngày 22/8/1963)

13. <u>VŨ HOÀNG CHƯƠNG</u>

- Thi sĩ
- Giáo sư Đại học Văn khoa Sài Gòn và Viện Đại học Vạn Hạnh.
- Tác giả các tập thơ Say, Mây, Rừng Phong, Tâm Sự Kẻ Sang Tần...

LỬA TỪ BI

Lửa! Lửa cháy ngất Tòa Sen!
Tám chín phương nhục thể trần tâm hiện thành thơ, quỳ cả xuống
Hai vầng sáng rưng rưng
Đông Tây nhòe lệ ngọc
Chắp tay đón một Mặt Trời mới mọc
Ánh Đạo Vàng phơi phới đang bừng lên dâng lên
Ôi, đích thực hôm nay Trời có Mặt
Giờ là giờ Hoàng Đạo nguy nga
Muôn vạn khối sân si vừa mở mắt
Nhìn nhau: Tình huynh đệ bao la
Nam Mô Đức Phật Di Đà
Sông Hằng kia bởi đâu mà cát bay?
Thương chúng sanh trầm luân bể khổ
Người sẽ phăng đêm tối đất đầy
Bước ra, ngồi nhập định hướng về Tây
Gọi hết lửa vào xương da bỏ ngỏ
Phật Pháp chẳng rời tay...
Sáu ngả luân hồi đâu đó
Mang mang cùng nín thở
Tiếng nấc lên ngừng nhịp Bánh Xe Quay
Không khí vặn mình theo khóc òa lên
Người siêu thăng-Giông bão lắng từ đây
Bóng người vượt chín từng mây
Nhân gian mát rợi bóng cây Bồ Đề
Ngọc hay đá tượng chẳng cần ai tạc
Lụa hay tre nào khiến bút ai ghi
Chỗ người ngồi: một Thiên thu Tuyệt tác
Trong vô hình sáng chói nét từ bi
Rồi đây... rồi mai sau... còn chi
Ngọc đá cũng thành tro lụa tre dần mục
Với thời gian lê vết máu qua đi...
- Còn mãi chứ? Còn Trái Tim Bồ Tát
Gội hào quang xuống tận ngục A tỳ
Ôi ngọn lửa Huyền Vi
Thế giới ba ngàn, phút giây ngơ ngác
Từ cõi Vô minh
Hướng về Cực lạc
Vần điệu của thi nhân chỉ còn là rơm
Và chỉ nguyện được là rơm rác
Thơ cháy lên theo với lời Kinh
Tụng cho nhân loại hòa bình
Trước sau bền vững tình huynh đệ này
Thổn thức nghe lòng Trái đất

Mong thành Quả phúc về Cây.
Nam Mô Thích Ca Mâu Ni Phật!
Đồng loại chúng con nắm tay nhau tràn nước mắt
Tình thương hiện Tháp chín tầng xây.

(Sáng tác để tưởng niệm và vinh danh của cuộc tự thiêu cao cả vì Dân tộc và Đạo Pháp của Hòa thượng Thích Quảng Đức năm 1963)

14. N.C.D

...Suốt từ 1949 đến 1954, cựu Hoàng Bảo Đại trong ván cờ ông chơi với Pháp luôn luôn trong tình cảnh cô độc.

Các nhân sĩ ít nhiều có những thành tích đấu tranh cách mạng, có danh là những người yêu nước thì hầu như tất cả đều "chùm chăn", **không nhìn ra nhu cầu phải tiếp tay hy sinh với Bảo Đại** *cho cái quốc gia hoang sinh ấy có nhiều thực chất quốc gia đúng cái nghĩa truyền thống lịch sử của nó. Một phần thái độ tiêu cực này cũng bởi Pháp ngăn chặn, nhưng một phần lớn cũng bởi các vị ấy chưa phải là những người lão luyện về chính trị, tinh thần hy sinh chưa đạt đến chỗ vô ngã. Trong suốt 5 năm dằng co thay đổi cả chục lần Thủ tướng mà chỉ có ba người tương đối là cựu hoàng có quyền chọn lựa: Người thứ nhất chính là cựu hoàng. Ông tự kiêm nhiệm sau khi đuổi Nguyễn Văn Xuân, nhưng cô độc, không đương đầu nổi với sức mạnh của Pháp, ông đành lui bước chỉ giữ quyền pháp lý tối cao mà thôi. Người thứ hai ông mời ra là Nguyễn Phan Long, đây là một nhà báo có lòng dạ ngay thẳng, nhưng chưa đủ mưu trí để đối phó với áp lực của Pháp. Ông này cầm quyền được vài ba tháng, bị Pháp du vào thế bế tắc phải rút lui. Và người cuối cùng trước khi Ngô Đình Diệm là hoàng thân Bửu Lộc. Ông này cũng là người thanh sạch, nhiều thiện chí lại ra cầm quyền vào lúc mà thế lực Pháp ở Việt Nam đã quá suy yếu, đã đòi được Pháp trao trả những quyền thực tế cùng các cơ sở của một quốc gia thực sự độc lập. Nhưng thế cờ Việt-Pháp tay ba: Pháp, Bảo Đại, Hồ Chí Minh đến chiến dịch Điện Biên Phủ đã chuyển thành một thế cờ Đông Dương, quốc tế phức tạp hơn. (Hai phe quốc tế đang xé Đông Dương, chủ chốt là Việt Nam, mỗi bên sử dụng nhân sự bản xứ để thi hành những chủ đích của mình cùng những sắp đặt với nhau). Kẻ mà cựu hoàng phải đối phó để nắm giữ "đứa con tư thông" không còn là Pháp nữa, mà là Mỹ. Ông hoàng thân Bửu Lộc phải rút lui và cựu hoàng phải tiếp nhận người của Mỹ: Ngô Đình Diệm. (Thật ra* **Ngô Đình Diệm là người của Vatican giới thiệu cho Mỹ để Mỹ thi hành sách lược lấy Gia-tô giáo chống Cộng**. *Tức là sử dụng tín ngưỡng hữu thần (Chúa) chống tín ngưỡng vô thần-đảng Cộng Sản)...*

Quốc gia hay Quốc gian

Nguyệt san Dân Quyền số 86, tháng 4/1985

Montréal, Canada

15. NGUYỄN ĐÔN DƯ (QUỲ ƯU)

- Nhân sĩ, thi sĩ tỉnh Thừa Thiên

CHÁY NHÀ RA MẶT CHUỘT
Đục khoét xưa rày núp ở đâu?
Cháy nhà thấy chuột chạy lao nhao
Dương oai bà Hỏa vừa lên mái
Khiếp vía ông Thiên vội ló đầu
Rường cột rã rời phơi mặt địa
Cống chù quay quắt chống hàm râu
Tai bay vạ gió đà ra rứa
Chĩnh nếp dòm vô đã sạch làu.

Cháy nhà ra mặt chuột

Tinh thần trào phúng trong thi ca xứ Huế,

Hoàng Trọng Thược, Sài Gòn 1973 trang 272.

(Bài thơ trên ám chỉ việc dinh Độc Lập dưới chế độ Ngô Đình Diệm bị 2 phi công Phạm Phú Quốc và Nguyễn Văn Cử oanh tạc vào tháng 2 năm 1962).

16. <u>BẢO ĐẠI</u>

- Vị vua cuối cùng của triều Nguyễn
- Tối cao Cố vấn Chính phủ Việt Nam Dân Chủ Cộng Hòa, tức Chính phủ Hồ Chí Minh (1945-1946).
- Quốc trưởng Việt Nam (1948-1955).
- Tác giả **Le Dragon d'Annam**.

...Do đó, tất cả các mục tiêu của Ngô Đình Diệm, từ những nỗ lực cải cách điền địa đến việc thành lập các Ấp Chiến Lược không những đều dẫn đến thất bại **mà còn tiếp sức cho hoạt động khuynh đảo và du kích của Cộng Sản.**

Vì thế mà ngày 20 tháng Chạp năm 1960 Mặt Trận Giải Phóng Miền Nam ra đời. Mặc dù quân đội VNCH đã có đến 150 ngàn người được Mỹ trang bị hơn hẳn quân đội của MTGPMN mà càng ngày người ta càng nhận thấy chính quyền miền Nam bất lực.

...Cũng cần phải nói lại. Bây giờ thì có Ngô Đình Diệm. Chính tôi đã tìm ông ta khi ông ta còn nghiên cứu về giáo lý (Thiên Chúa giáo) vàđược giao cho cầm quyền. Nhưng than ôi! Chẳng bao lâu, dưới quyền hành của ông ta, nước **Việt Nam trở thành một quốc gia do một thiểu số cai trị (oligarchique).** *Diệm bị những phần tử xấu bao vây, gia đình ông ta làm hại ông ta.*

Le Dragon D'Annam

Bảo Đại, Paris 1980 trang 348 và 351.

17. <u>PHAN QUANG ĐÁN</u>

- Bác sĩ Y khoa
- Chiến sĩ cách mạng, lãnh tụ Phong trào Ngũ Xã tại Hà Nội năm 1945-1946 chống Việt Minh.
- Bộ trưởng Bộ Thông tin Tuyên truyền Chính phủ Quốc gia Lâm thời năm 1948, chỉ 3 tháng rồi từ chức.
- Theo học chính trị học tại Đại học Harvard Hoa Kỳ cho đến 1954 thì về nước.
- Đảng trưởng Đảng Cộng Hòa. Tham gia cuộc đảo chánh Nhảy Dù 11/11/1960, bị bắt đày ra Côn đảo.
- Phó Thủ tướng đặc trách Xã hội thời Đệ Nhị Cộng Hòa Việt Nam.

Tôi là một người có chút học vấn, cũng gọi là giao du rộng rãi, vốn là quen biết với Tổng thống (Diệm) từ lâu mà còn gặp nhiều điều oan trái, nhiều điều bất công trắng trợn như vậy thì thử hỏi **người dân thấp cổ bé miệng hơn còn bị chà đạp như thế nào**.

Biến cố 11/11/1960

(Lời khai trước Tòa án Quân sự Đặc biệt Sài Gòn năm 1963, nhân Tòa xử vụ đảo chánh của Nhảy Dù).

18. <u>KIÊM ĐẠT</u>

- Giáo sư trường Quốc học Huế.
- Nhà văn, nhà báo, nhà thơ.
- Tác giả **Lịch Sử Tranh Đấu Phật Giáo Việt Nam** và các tác phẩm biên khảo khác.

Thủ đoạn chính:

Những hành động của gia đình Ngô Đình Diệm chủ mưu nhắm vào các mục tiêu:

1. Cô lập chùa chiền cốt để làm giảm khí thế đấu tranh, ngăn chặn các cuộc biểu tình, cầu nguyện, tuyệt thực.

2. Khủng bố tinh thần và cuộc sống hàng ngày của các tăng ni, làm gián đoạn cuộc đấu tranh.

3. Phân hóa tinh thần dân chúng, phao vu những tin đồn nhảm, cho rằng "có Cộng Sản trong hàng ngũ" để dễ bề khống chế.

Nhưng thực tế vẫn xảy ra hoàn toàn trái ngược.

Càng tấn công, phá hoại, đàn áp dã man bao nhiêu, thì trái lại dân chúng lại lăn mình vào cuộc đấu tranh hăng bấy nhiêu".

Lịch Sử Tranh Đấu PGVN

Kiêm Đạt, Los Angeles 1981, trang 89.

19. TÔN THẤT ĐÍNH

- Trung tướng, Quân đội Việt Nam Cộng Hòa.
- Cựu Nghị sĩ Đệ Nhị Cộng Hòa.

Tổng thống Diệm bị lật đổ là do hậu quả của **sự phản bội của hai ông Diệm-Nhu đã âm mưu thương thuyết với Hà Nội** *và sự thương thuyết ấy là do Đại sứ Ba Lan làm trung gian.*

Lời tuyên bố sau cuộc Cách Mạng 1/11/63

War of The Vanquished, Mieczylaw Maneli, New York Harper Row 1971, trang 112.

20. TRẦN VĂN ĐÔN

- Trung tướng Quân Đội Việt Nam Cộng Hòa.
- Giám đốc An Ninh Quân Đội và Tham mưu trưởng Quân Đội Quốc Gia (thời vua Bảo Đại).
- Tư lệnh quân đoàn I, Quyền Tham Mưu trưởng Quân đội (thời Đệ Nhất Cộng Hòa).
- Tổng trưởng Quốc Phòng, Nghị sĩ Quốc hội (thời Đệ Nhị Cộng Hòa).

...Hình như Diệm và Nhu chỉ đồng ý điểm bất di dịch là ngăn triệt sự xâm nhập của Cộng Sản. Họ chủ trương bắt bớ độc đoán, đày ải vào các trại tập trung vô thời hạn và không được tòa án xét xử và ám sát những thành phần dân chúng mà họ nghi ngờ là thân Cộng. Các vụ lùng bắt và tra tấn theo kiểu quân xung phong Đức Quốc Xã bị nghe than phiền khắp mọi nơi. Tại miền Trung, những phương pháp khủng bố tàn bạo nhất được sử dụng theo chỉ thị và khuyến khích của Ngô Đình Cẩn. Chỉ cần bị tình nghi là Cộng Sản hay có cảm tình với Cộng Sản là sẽ biết được những biện pháp tàn bạo của Cẩn và đồng bọn. Ngoài ra, chính sách khủng bố cũng được đối xử cho những ai chỉ là đối lập với chế độ như các lãnh tụ hay phát ngôn viên của các đảng phái quốc gia hoặc đối với những cá nhân chống lại chính sách khủng bố, tra tấn cán bộ chính quyền. Nhiều phần tử quốc gia chân chính có đường lối chống Cộng khôn ngoan đã chạy theo Mặt Trận Giải Phóng vì cho rằng Mặt Trận còn ít tàn bạo hơn. **Tại những vùng xa xôi, cán bộ của chính quyền đã có những lạm dụng khủng khiếp bằng cách hoàn toàn ngụy tạo ra những tội ác để gán cho kẻ thù của họ. Nhu và Cẩn chỉ huy những ban Mật Vụ đặc trách những vụ đàn áp khủng bố khắp nơi.**

Một chứng cớ rõ rệt về chính sách bắt bớ, tra tấn độc đoán là hành động đối xử với một nhân vật quốc gia tên tuổi là ông Phan Khắc Sửu, vị Quốc trưởng của năm 1964. Sau khi chế độ Diệm bị lật đổ ông Sửu được chúng tôi giải thoát đã kể lại một câu chuyện hết sức rùng rợn.

Mặc dù ông ta không liên hệ gì đến cuộc đảo chánh của Nhảy Dù năm 1960, ông ta vẫn bị Mật Vụ đến bắt vào đêm tối rồi đem giam vào một cái hầm đào sâu dưới đất tại Sở Thú, cái hầm vừa nóng vừa ẩm ướt mà lại không có không khí. Sau đó, ông được chuyển đến một trại giam khác nhưng vẫn thường bị tra tấn. Họ đã sử dụng kiểu tra xưa cũ của Tàu là kiểu "đổ nước" bằng cách trói tội nhân lại rồi cho từng giọt nước rớt xuống đầu làm cho ông Sửu cảm thấy như điên cuồng. Chân của ông ta bị tê bại phải chữa trị một thời gian khá lâu vào năm 1964 sau khi được giải thoát.

Một người khác là ông Nguyễn Ngọc Yến, chủ khách sạn Morin (Huế), bị bắt vì bị tố cáo là thân Pháp. Đây chỉ là một thủ đoạn để Chính phủ (Diệm) có thể chiếm hữu ngôi khách sạn của ông Yến. Hiển nhiên là trong lúc ông Yến ngồi trong lao tù họ đã có những cung cách buộc ông Yến bán với giá thật thấp ngôi khách sạn của ông ta cho đảng Cần Lao để sau đó họ bán lại cho Chính phủ.

Our Endless War

Hoa Kỳ 1978 trang 66, 67.

(Mấy tháng sau khi được trả tự do, ông Yến chết vì biến chứng của những cuộc tra tấn. Những nạn nhân của ông Ngô Đình Cẩn như trường hợp của ông Yến hiện sống tại Hoa Kỳ là các ông Bửu Bang, Nguyễn Văn Quế, Lê Trình, v.v...).

21. VƯƠNG VĂN ĐÔNG

- Trung tá Quân Đội VNCH, Binh chủng Nhảy Dù.
- Lãnh tụ cuộc đảo chánh ngày 11-11-1960.

...Tôi không hề nghĩ đến việc giải tán Chính phủ này hay thành lập Chính phủ khác. Tôi cũng không bao giờ có dự định giữ "ghế" này hay nắm quyền kia trong Chính phủ. Tôi muốn lật đổ chánh quyền Ngô Đình Diệm là để cởi bỏ cho đồng bào **những xiềng xích độc tài áp bức, đồng thời xóa sạch những bất công quá quắt đầy rẫy hiện đang lũng đoạn tinh thần chiến đấu của binh sĩ và làm tan rã hàng ngũ quân đội,** *giữa hăm dọa của xâm lăng Cộng Sản đang đè nặng lên nửa mảnh đất quê hương còn lại. Tôi muốn chấm dứt một chế độ chính trị phi nhân phản quốc. Tôi muốn thay đổi một chính sách trị quốc. Với cuộc đảo chánh, tôi muốn xoay chiều thế cuộc, tạo ra một thời cơ thuận lợi cho những người tài đức thật tâm yêu nước nắm lấy để rồi cùng với toàn dân góp sức đưa nước nhà ra khỏi ngõ bí tuyệt vọng hiện nay và tiến dần đến cường thịnh thống nhất. Hoài bão của tôi là thế...*

...Theo ý tôi, để thắng cuộc chiến này, chúng ta phải chứng tỏ cho quần chúng thấy sự khác biệt giữa Cộng Sản và Dân Chủ. Nhân dân Nam Việt Nam chỉ thấy rằng **chính sách của ông Diệm giống như đúc của Cộng Sản- nếu không muốn nói là còn tệ hơn**. *Tại Nam Việt Nam cũng có trại tập trung, bầu cử gian lận, kiểm soát chính trị trong quân đội và hoàn toàn kiểm soát dân chúng như trong một chế độ Cộng Sản. Và ngoài ra, tham nhũng lại lan tràn trong mọi cấp của chế độ Diệm.*

Hoa Kỳ sẽ không tham dự vào một cuộc chiến không tuyên chiến và dai dẳng để chống lại Cộng Sản tại Nam Việt Nam. Dư luận quốc nội sẽ không cho phép điều đó nếu người Mỹ thấy rằng họ không thắng được cuộc chiến đó và dù có thắng thì chế độ Diệm cũng chẳng khác gì chế độ Cộng Sản.

Biến Cố 11-11-1960

Trần Tương, Sài Gòn 1971 trang 60 và 136

22. THƯỜNG ĐỨC

Trước hết, về mặt tích cực cách mạng: ông Trình Minh Thế xuất thân là một nông dân, nên có tinh thần cách mạng triệt để hơn ông Diệm. Hành động ly khai quân đội giáo phái vào bưng kháng chiến của ông đã đẩy cách mạng tới giai đoạn bạo lực cần thiết cho công cuộc cách mạng giải phóng dân tộc. Trong khi đó **Diệm là một quan lại nửa Nho nửa Tây nên tinh thần bảo thủ chỉ nhắm vào việc nắm giữ quyền lực**. *Từ khi là một quan lại dưới triều Nguyễn cho đến lúc giữ chức vụ Thủ tướng sau ngày về nước, mặc dầu có dấu hiệu ông có tinh thần bài Pháp, nhưng tự bản chất nêu trên thế nào ông cũng có sự liên hệ quan lại với Pháp, do đó, bài Pháp là nhu cầu muốn nắm giữ quyền lực độc tôn mà không xuất phát từ tinh thần cách mạng triệt để. Phong trào kháng chiến Trình Minh Thế đã chống tinh thần phong kiến Bảo Đại, nhưng lại hợp tác với Diệm, một biểu tượng tinh thần phong kiến khác... Trong cuốn "Wars in the Shadow" có đoạn ghi lại lời một nhà ngoại giao Mỹ đã nói với tác giả "một nửa những khó khăn của chúng ta sẽ tiêu tan nếu Diệm là một kẻ mồ côi".*

...Cuối cùng, con cáo già Lansdale đã làm chủ được vấn đề và kết quả đạt mục tiêu mình không khó khăn. Để rồi sau đó Lansdale ủng hộ Diệm chặt chẽ hơn... Sau khi thu xếp một cuộc tổng tuyển cử cho Diệm, trước ngày lên đường đi Hoa Thịnh Đốn để lánh mặt, Lansdale đã nói với Diệm: "Trong lúc đi vắng, tôi không muốn bỗng nhiên đọc được tin ông đã thắng 99.99%. Tôi biết đó là âm mưu sắp đặt trước...". Sau đó ông Diệm đã thắng 98%...

Điểm sách Phong trào Kháng chiến Trình Minh Thế

Nguyệt san Thanh niên Hành động số ra mắt ngày 1-8-1985, San Jose Hoa Kỳ.

23. BÙI NGỌC ĐƯỜNG

- Giáo sư
- Giám đốc Sinh Viên Vụ, Viện Đại học Vạn Hạnh, Sài Gòn.
- Chủ biên Tạp chí **Chấn Hưng,** Los Angeles.

...Trước khi chống Cộng, TT Diệm đã tiến hành chính sách tiêu diệt các đảng phái quốc gia và các tôn giáo không phải là tôn giáo mình, còn ai nữa để mà chống Cộng?

...Khi quân lực, thành trì cuối cùng và vững chắc nhất của chế độ phải đứng lên lật đổ chế độ đó thì điều duy nhất có thể hiểu là chế độ đó đã tự hủy diệt và sụp đổ. Điều này có nghĩa là chính ông Diệm và Bộ Tham Mưu của ông đã **tự tiêu diệt sinh mệnh của mình và của cả chế độ trong giòng sống của dân tộc...**

...Vì không thể ngoan ngoãn, câm nín, chịu đựng nên dân chúng đã nổi lên lật đổ một chế độ (NĐD) bạo quyền. Đây là một hành động chính trực. Nói như ngày xưa là "thuận lòng trời, hợp lòng dân".

Phạm Kim Vinh, ông là ai?

Tạp chí Khai Phong, số 9, Los Angeles 1983.

24. THÍCH HỘ GIÁC

- Thượng tọa.
- Uỷ viên trung ương Viện Hóa Đạo Giáo hội Phật giáo Việt Nam Thống Nhất.

... Người Tây phương và Hoa Kỳ đã hiểu lầm Phật giáo, thế nên mới có tâm lý chủ bại tại Việt Nam hiện nay. Người Mỹ nghĩ rằng Phật giáo thân Cộng và đã không giúp đỡ gì cho Phật giáo nhưng **chúng tôi đã hy sinh bao xương máu mà vẫn bị Chính phủ phản bội.** *Phải nhớ rằng quân đội có 80% binh sĩ theo đạo Phật, và nếu người Mỹ muốn ở lại Việt Nam, họ phải chấp nhận Phật giáo là nền tảng căn bản của xã hội Việt Nam. Họ phải thực tình giúp đỡ Phật giáo...*

...Phật tử có cùng một thái độ với nhân dân, nguyện vọng của nhân dân là nguyện vọng của Phật tử...

The New Face of Buddha

Jerold Schecter - nhà xuất bản John Weatherhill Inc. Tokyo 1967 trang 165.

25. TRƯỜNG GIANG

- Nhân sĩ tỉnh Phú Yên

...Sau ngày 20-7-1954, đất nước chia hai, bao nhiêu xương máu của nhân dân tỉnh Phú Yên cũng như cả nước đổ ra để Cộng sản cướp công và lộ nguyên hình theo lệnh quan thầy Nga, cắt chia tổ quốc Việt Nam làm hai.

Ngày cụ Ngô Đình Diệm về nước, người dân Phú Yên hân hoan tưng bừng đón nhận như một cái gì cởi mở họ ra khỏi 9 năm nghẹt thở và dành cho Cụ Diệm một cuộc tiếp đón gần 90 ngàn người tại sân bay Cóp Chãi năm 1954.

Oái ăm thay! Bao nhiêu mơ ước hy vọng cứ mỗi ngày lại chìm đắm. Bởi lũ cường hào ác bá ở nông thôn được chính quyền sử dụng và yểm trợ bóp cổ người dân, song với **sự lấn áp tôn giáo cùng Đảng Cần Lao đã xâu xé người dân và đưa đến sự sát hại (1960)**. *Bác sĩ Nguyễn Trọng Thiện, Dân biểu đơn vị Phú Yên thời Đệ Nhất Cộng Hòa đến thôn Mậu Lâm, thôn Ngọc Lành thuộc xã Hòa Quang chứng kiến.*

Xuất phát từ truyền thống đấu tranh cho Tự Do, Độc Lập và Dân chủ, nhân dân Phú Yên đã họp nhau dưới sự lãnh đạo của Đảng Đại Việt Quốc Dân của cố đảng trưởng Trương Tử Anh liên kết với một số Bảo An đoàn làm cuộc đảo chính cướp chính quyền vào năm 1954, nhưng bị thẳng tay đàn áp.

Lương Duy Uỷ, Tỉnh trưởng tỉnh Phú Yên lúc bấy giờ đến làng Nam Cẩm thuộc xã Hòa Phong, quê hương của cụ Trương Bội Hoàng, đích thân chỉ huy cuộc đàn áp và mạt sát.

Chính chế độ Ngô Đình Diệm là chế độ người dân hy vọng nhất, có đủ điều kiện khách quan và chủ quan để kết hợp toàn dân đại đoàn kết thành một khối để chống Cộng Sản hữu hiệu và bảo vệ mảnh đất miền Nam Tự do ngõ hầu về lâu, về dài giải thoát đồng bào ruột thịt ở miền Bắc.

Trái lại, chế độ ngày càng đi sâu vào tội lỗi, làm mất lòng dân với chính sách cai trị và cũng vì chính sách đó, chế độ đã đẩy biết bao người dân vào ngõ cụt, đường cùng. *Đồng thời bản chất của Cộng Sản, đã lợi dụng cơ hội bất mãn của người dân đối với chế độ để khai thác tối đa những nhược điểm của chế độ Diệm nên biết bao nhiêu nhân lực địa phương từ bỏ ruộng vườn để vào bưng biền để rồi ngày nay trở thành những kẻ đắc tội với Dân Tộc.*

Chính ông Nguyễn Hữu Thọ bị chế độ Ngô Đình Diệm đày ra Phú Yên. Và khởi điểm từ đấy đi vào Bưng làm Chủ tịch Mặt trận Dân tộc Giải phóng miền Nam...

Hy vọng tan như mây khói

Nguyệt san Thức tỉnh số 97-98, Los Angeles, Hoa Kỳ, Xuân 1983.

26. VÕ VĂN HẢI

- Chánh văn phòng Đặc biệt Phủ Tổng Thống từ 1954-1963.
- Tham gia tổ chức chính trị của ông Diệm từ năm 1945.

...Tôi đồng ý về việc Trung tá (Vương Văn Đông). **Dinh Độc lập không thể để một bọn đĩ điếm ở được.** *Nhưng trong hoàn cảnh hiện tại, kéo dài một cuộc chiến đấu chỉ có lợi cho Cộng Sản... Tôi xin làm trung gian giữa ông Diệm và Trung tá để tìm một giải pháp ổn thỏa có thể tránh được sự lợi dụng của Cộng Sản và đồng thời đáp ứng được đòi hỏi của phe nổi dậy. Giải pháp này có thể là lâm thời giữ ông Diệm làm đại diện quốc gia không quyền hành pháp. Gạt bỏ gia đình Nhu và Cẩn ra khỏi chính trường Việt Nam. Cải tổ Chính phủ.*

Biến cố 11-11-1960

Trần Tương, Sài Gòn 1971 trang 109.

(Trích hồi ký của Trung tá Vương Văn Đông kể lại cuộc điều đình giữa phe Nhảy Dù đảo chính và Chính phủ Ngô Đình Diệm do ông Hải làm đại diện).

27. HUỲNH VĂN HẢI

- Tiến sĩ Sử học, Đại học Sorbonne, Paris.
- Nhân chứng cuộc tự thiêu của Hòa Thượng Quảng Đức.

...Ngày 15 tháng 5, Tổng thống Diệm bất đắc dĩ phải tiếp phái đoàn Phật giáo gồm 5 vị: Thượng tọa Thiện Hoa, Thiện Hòa, Hành Trụ, Tâm Châu và Đôn Hậu, nhưng ông Diệm đã không thực tâm giải quyết vấn đề. Do đó, ngày 16 lại có nhiều cuộc tuyệt thực khác và biểu tình rầm rộ trước Quốc Hội, nhưng chính quyền vẫn không đả động gì đến những yêu cầu của Phật giáo đồ... Bây giờ câu hỏi rất quan trọng được đặt ra là việc tự thiêu, người hưởng ứng đầu tiên là Ngài Quảng Đức.

... Lúc 10 giờ sáng ngày 11 tháng 6 năm 1963, tôi dìu Ngài ra đến cổng chùa, thầy Đức Nghiệp mở cửa chiếc xe Austin đã đậu sẵn, mời Ngài lên. Xe gặp đường Phan Đình Phùng quẹo phía trái là đường Lê Văn Duyệt, tài xế dừng xe lại, xung quanh tôi các tăng ni đã đứng chật ních bao vây ngã tư Lê Văn Duyệt-Phan Đình Phùng.

Tay trái tôi xách thùng xăng, tay mặt tôi dìu Ngài bước ra xe và mời Ngài ngồi xuống. Ngài ngồi "Kiết Già" tay mặt đặt lên tay trái. Tôi cầm thùng xăng đáng lẽ tưới lên vai Ngài, nhưng vì hốt hoảng lo sợ mật vụ tới nên đã đổ xăng từ đầu Ngài trở xuống. Ngài mở hộp diêm rút 5, 6 que rồi quẹt mạnh. Lửa tức tốc bừng cháy đốt ngay thân xác Ngài như một pho tượng trong khi các tăng ni quỳ xuống vừa khóc vừa niệm: A Di Đà Phật.

Tiếng niệm Phật rất não nùng thê thảm trong lúc ngọn lửa càng bốc cao, phủ kín cả người Ngài, nhưng Ngài vẫn ngồi vững như bàn thạch chấp hai tay trước ngực.

Sau 7 phút toàn thân Ngài ngã xuống nhưng hai tay vẫn còn chắp trên ngực. Xung quanh các tăng ni vừa bái lạy vừa khóc, vừa niệm Phật, nhưng có một người vẫn đứng thẳng như một trụ đá, không khóc, nét mặt rất đau thương đến độ trông rất lạnh lùng, chấp hai tay nhìn thẳng vào thân xác cháy đen của Ngài Quảng Đức. Đó là Thượng Tọa Thích Tâm Châu mà nay là Hòa thượng tu hành tại nước Pháp.

Ngài Quảng Đức đã hiến mình cho Đạo Pháp bằng cách an nhiên tọa thuyền trong biển lửa cao ngút. BỒ TÁT QUẢNG ĐỨC đã tự đốt mình để bảo vệ Đạo Pháp lúc lâm nguy và để bảo vệ quyền Tự Do Tín Ngưỡng. Hành động can đảm và tuyệt vời này của Ngài đã làm cả thế giới khâm phục và đã thức tỉnh lương tri nhân loại rằng đàn áp, chém giết chỉ gieo rắc thêm hận thù. Bạo lực sẽ thất bại trước TỰ DO, CÔNG BẰNG, TÌNH THƯƠNG và lòng KHOAN DUNG.

Cuộc Tự Thiêu Lịch Sử

Nguyệt san Chấn Hưng số 4 tháng 8 năm 1985

Trang 2, 3 và 19. Los Angeles, Hoa Kỳ.

28. THÍCH NHẤT HẠNH

- Tu sĩ Phật giáo. Nhà văn. Nhà thơ.
- Tác giả: **VietNam, Lotus In A Sea Of Fire, Đối Thoại Cánh Cửa Hòa Bình, Bông Hồng Cài Áo, Nói Với Tuổi Hai Mươi, Tương Lai Văn Hóa** v.v...

...Công lao quý giá nhất mà Tổng thống Diệm đã đóng góp là việc tạo ra được ý thức về sự khác biệt giữa phong trào kháng chiến quốc gia và những người Cộng Sản.

Đặc biệt tại thành phố, thành phần trí thức và tiểu tư sản bắt đầu hiểu và ủng hộ các chính sách chống Cộng của chính quyền Diệm. Điều này đạt được là nhờ vào cái hào quang bao quanh việc chế độ đã dành lại được chủ quyền cho Việt Nam. Nhiều chương trình do ông Diệm đưa ra vốn được quan niệm đúng và đã có thể thành công tốt, nhưng chính quyền thì ngày càng thối nát và thiếu hiệu năng vì cái gì ông Diệm cũng muốn chính mình kiểm soát lấy hết, và vì ông không kêu gọi sự hợp tác trong Chính phủ của ông từ những người quốc gia có tài và không Cộng Sản.

Từ khi bắt đầu nắm chính quyền, ông Diệm không bỏ phí một nỗ lực nào nhằm triệt hạ mọi hình thức đối lập, và ông không tin tưởng vào ai ngoài bà con và giáo hội của ông. Trừ một số ít có khả năng, cộng sự viên chung quanh ông là một nhóm nịnh thần chỉ lo củng cố địa vị bằng cách dựa vào chính quyền và giáo hội.

Tại miền Nam Việt Nam lúc bấy giờ có nhiều nhóm muốn tham chính với hy vọng làm cho chính quyền trở nên thực sự có tính cách đại diện. Cao Đài và Hòa Hảo là những tập thể có quân đội riêng và kiểm soát một vài vùng đất. Họ dựa vào những cứ địa đó và lực lượng quân sự để làm bàn đạp tìm cách tham dự vào chính quyền. Tuy nhiên, ông Diệm và các cố vấn Mỹ đã quyết định ngược lại là dùng võ lực loại trừ các tập thể này với lý do không thể chấp nhận tình trạng một quốc gia trong một quốc gia. Chế độ Diệm quyết tâm loại trừ tất cả mọi phe đối lập, nhưng lại không nghĩ gì đến việc chấn chỉnh các lực lượng không Cộng Sản tại miền Nam Việt Nam. Ông Diệm hoàn toàn dựa vào việc loại trừ bằng bạo lực thay vì dùng những phương cách chính trị nhân bản hơn để củng cố sự tồn vong của quốc gia...

VietNam, Lotus In A Sea Of Fire

Thích Nhất Hạnh, New York 1967, trang 56, 57.

29. TRẦN SĨ HUÂN

- Kỹ sư Công Chánh
- Tác giả **Bóng Ngày Qua** (1992)

...Thời Cụ (Kỹ sư Trần Văn Bạch) lên voi là lúc ông Ngô Đình Diệm mới về nước làm Thủ tướng, mời Cụ làm Tổng trưởng Công Chánh năm 1954-1955. Đến khi Cụ xuống ghế, tôi gặp lại thì Cụ bảo Cụ là người dám đứng giữa sân cờ Bộ Công Chánh chào cờ mà không chịu hô "Ngô Đình Diệm muôn năm!" Cụ nói có ai sống muôn năm đâu. Rồi **tụi nó chụp mũ Cụ thân Bình Xuyên** *để cất chức. Làm chính trị mà ăn nói như Cụ thật chỉ có rước họa vào thân, may mà Công an còn để yên cho Cụ đi dạy học.*

Nhớ Thầy

Nội san Lá Thư Công Chánh số 14, Sacramento 11-1979.

30. <u>MINH HUY</u>

- Nhà văn.

...*Sự việc quân đội* **lật đổ triều đại Ngô Đình để giải cứu nhân dân** *khỏi cảnh lầm than, còn cử chỉ cứu quốc nào cao đẹp hơn nữa.*

Quân Đội, Một Lần Nữa Ra Tay Cứu Nguy Cho Dân Tộc

Tạp chí Minh Tân, Hội Khổng Học Việt Nam, Sài Gòn, số tháng Giêng 1964, trang 5.

31. <u>NGUYỄN NGỌC HUY</u>

- Tiến sĩ Luật khoa đại học Paris.
- Giáo sư Học Viện Quốc gia Hành chánh.
- Khoa trưởng trường Đại học Luật khoa và Khoa học Xã hội Viện Đại học Cần Thơ.
- Giáo sư trường Chính trị Kinh doanh Đà Lạt.
- Đảng viên cao cấp Đại Việt Quốc Dân Đảng (1945-1963).
- Chủ tịch phong trào Quốc gia Cấp tiến.

Có ba người trước sau đã không quyết tâm thực hiện đoàn kết quốc gia " **gây nên sự sụp đổ làm mất miền Nam".**

Người thứ nhất là Bảo Đại. Năm 1949, tất cả mọi đảng phái quốc gia đã hết lòng mong mỏi ông ta đứng ra làm công cuộc kết hợp để chống lại Cộng Sản. Nhưng vì thiếu cương quyết và thiếu đạo đức, ông ta đã làm mất cơ hội hiếm có để các đảng phái, phe nhóm, giáo phái, phải tự lực đấu tranh trong những điều kiện hết sức thiếu thốn nên không thành công.

Người thứ hai là Ngô Đình Diệm. Sau năm 1954, không khí thật là thuận lợi để làm một cuộc đoàn kết chặt chẽ giữa mọi thành phần đảng phái và tôn giáo, giáo phái. Tiếc thay ông Diệm sai lầm một lần nữa khi ra tay tiêu diệt hết các lực lượng này. **Khi chỉ còn một mình ông, gia đình và phe nhóm của ông trên chính trường, sự tan vỡ của phe quốc gia là điều tất nhiên.**

Người thứ ba là Nguyễn Văn Thiệu. Sau năm 1967, Hiến Pháp Đệ Nhị Cộng Hòa cho ông ta một cơ hội tốt nhất để làm công cuộc đoàn kết, ông đã không làm. Đến 1968, sau trận Mậu Thân, đáng lẽ không còn chần chờ gì hơn thì ông cũng không làm gì thêm. Đến khi ký hiệp định Paris là đoạn chót rồi cũng không thấy một cố gắng nào để tạo sức mạnh tổng hợp đoàn kết dân tộc.

Lãnh đạo quốc gia không đoàn kết nổi thì mấy ai có thể đoàn kết được? Lịch sử Việt Nam vừa qua để lại ba trường hợp bỏ lỡ cơ hội đoàn kết đau đớn.

Tuần báo Việt Nam Tự Do bộ mới số 10 ngày 28 tháng 6 năm 1980.

Trang 4 và 5, Orange County, Hoa Kỳ.

32. <u>TRẦN VĂN HƯƠNG</u>

- Giáo sư Trung học.
- Đô trưởng Sài Gòn (thời Thủ tướng Ngô Đình Diệm).
- Năm 1960 cùng với 17 nhân sĩ ra Tuyên ngôn chống chế độ Diệm, bị câu lưu.
- Thủ tướng Chính phủ thời Quốc trưởng Phan Khắc Sửu.
- Phó Tổng thống Việt Nam Cộng Hòa (thời Nguyễn Văn Thiệu).

LAO TRUNG LÃNH VẬN
Mấy vần thơ lạnh ở trong lao,
Khéo vụng dù ai hiểu thế nào;
Thương cũng cảm ơn, cười cũng chịu,
Hỏi người thông cảm độ chừng bao?

Ở TÙ SƯỚNG QUÁ NÈ
Ra đi người bảo: khổ đa nghe!
Ai ngỡ vào đây sướng quá nè!
Sáng hưởng bánh Tây dồn thịt nguội,
Đêm nằm ghế bố xủ màn the.
Đèn chong thường bữa soi tràn cửa[1]
Lính gác thâu canh diễn khắp hè.
Giả lặng cười vui cho hết buổi,
Bên lòng nặng trịu mối còn đe.

(1) Ở xà lim bóng mặt trời chiếu vào rất ít vì vậy nên mấy cái đèn néon ngoài hành lang để cháy ngày lẫn đêm cho sáng khắp cả để cho dễ bề kiểm soát người bị giam ở trong (ghi chú của tác giả bài thơ).

Biến Cố 11-11-1960

Trần Tương, Sài Gòn 1971, trang 582, 583.

(Sau cuộc đảo chánh của Nhảy Dù năm 1960, ông Trần Văn Hương bị tình nghi và bị bắt giam. Ngồi trong tù ông thường làm thơ để mỉa mai chế độ Diệm. Trên đây là hai bài do ông sáng tác khi bị bắt giam vào nhà lim tối).

33. NGUIỄN NGU Í

- Nhà văn.
- Biên Tập viên tạp chí *Bách Khoa*, Sài Gòn.

...Vì dưới chế độ cũ, lực lượng gồm những phần tử ưu tú này của đất nước đã **bị nhà cầm quyền lũng đoạn bằng đủ mọi cách: chia rẽ, khủng bố, mua chuộc,** *cho nên hàng ngũ sinh viên có thể coi như gần tan rã và quốc dân gần như chẳng biết đến sự hiện diện của một Tổng Hội Sinh Viên hữu danh vô thực. Nhưng từ khi Phật giáo bị đàn áp trắng trợn, người sinh viên ở Huế, rồi ở Sài Gòn đã đứng lên* **tham gia vào cuộc chống lại chế độ bạo tàn của họ Ngô, đã khiến đồng bào thương mến và quý trọng họ.**

Sinh viên sau ngày 1-11-1963

Nguyệt san Minh Tân, Hội Khổng Học Việt Nam số tháng Giêng 1964, Sài Gòn, trang 28.

34. TRẦN VĂN KHIÊM

- Luật sư.
- Em trai bà Ngô Đình Nhu.
- Năm 1963, được anh chị là ông bà Nhu cử thay thế ông Trần Kim Tuyến trong chức vụ "Giám Đốc Nha Nghiên cứu Chính Trị".

...I fear I will swing by the neck with the rest in rue Catinat even though I am innocent (tạm dịch: Dù vô tội, tôi vẫn sợ sẽ bị treo cổ cùng với những người khác ở đường Tự Do).

The Last Confucian

Dennis Warner, Penguin Books, Baltimore, Hoa Kỳ 1963, trang 22.

(Lời Trần Văn Khiêm than phiền với bạn là ký giả Denis Warner khi Khiêm nhận thấy chế độ (Diệm) càng ngày càng tồi tệ, tham nhũng càng khủng khiếp, không tránh khỏi được một cuộc đảo chánh).

35. VŨ NGỌC KHUÊ

- Nhà báo.

...Sự bồng bột của quần chúng trong **cuộc trỗi dậy của Lẽ Phải** *không phải là sự bồng bột của lòng người trong một ngày Đại Hội, mà nó chứa đựng những gì vĩ đại của hồn nước, nó mạnh như vũ bão, sôi sục như vật chất đang tan chảy trong lòng núi lửa. Hiện tượng ấy, Boris Pasternak bảo là sự "ngàn sao cũng họp mít tinh, nhà cửa cũng cuồn cuộn bước đi biểu tình", nghĩa là thiên nhiên cũng đã cúi xuống hưởng ứng với lòng người đang bốc cháy, vô tri cũng cướp lấy linh hồn của sống động để đồng ca. Sự sôi sục ấy có sức mạnh chuyển hướng cả lịch sử, đốt cháy lịch sử, làm sống lại quá khứ, cướp chặng đường nhiều năm bị kềm tỏa để tiêu xài trong giây phút cái năng lực tiềm tàng bị dồn ép đến tột độ. Sự bùng nổ ra ấy, chính là sự trỗi dậy của Lẽ Phải, nó là Cách Mạng, là sự đổi dời, nghĩa là những sự kiện Hung Gia Lợi nổi dậy, là cái chết của Thủ tướng Thổ Nhĩ Kỳ Menderes, là sự chạy trốn của Lý Thừa Văn, Batista, Péron, và mới đây là cái chết tủi nhục của hai ông Nhu-Diệm.*

Sự trỗi dậy của Lẽ Phải

Nguyệt san Minh Tân, Hội Khổng Học Việt Nam số tháng Giêng 1964, Sài Gòn, trang 13.

36. LÊ BÁ KÔNG

- Giáo sư
- Nhà văn.
- Trí thức Thiên Chúa giáo.
- Dịch giả chính thức của Phủ Tổng thống thời Đệ I Cộng Hòa.

... Nhưng oái ăm thay, quân đội của chúng ta trưởng thành bao nhiêu thì **chế độ gia đình trị của nền Đệ Nhất Cộng Hòa cũng được củng cố** *theo nhịp độ đó. Chúng tôi không muốn nhiều lời bình phẩm về những khuyết điểm đáng tiếc của chế độ gia đình trị, lên tới cao điểm vào những năm 1959 tới 1963.*

The Vietnam Syndrome (mặc cảm Việt Nam)

(In English and Vietnamese) Nhà xuất bản Ziekleks, Texas trang 55.

37. NGUYỄN CAO KỲ

- Thiếu tướng Không quân.
- Phó Tổng thống VNCH 1967-1971.

...Càng về dài Diệm càng cảm thấy rằng **ông ta là người do Thiên Chúa sai xuống để cứu rỗi Việt Nam** *đến độ ông ta đã giao tất cả mọi chuyện cho cố vấn của ông ta.*

Trong trường hợp này, em trai của ông ta là Cố vấn Chính trị tối cao, và cũng là chỉ huy trưởng Lực lượng Mật vụ, thì không những tàn ác và tham nhũng mà còn **lấy một người đàn bà cũng tàn độc và gian ác làm vợ**.

Twenty Years and Twenty Days

Stein and Day Publisher, New York 1976, trang 32.

38. LƯU KỲ LINH

- Thi sĩ tiền chiến, đăng thơ trên Hà Nội Báo, Tao Đàn, Tiểu Thuyết Thứ Bảy. Có tên trong "*Thi Nhân Việt Nam*" của Hoài Thanh, Hoài Chân.
- Anh ruột thi sĩ Lưu Trọng Lư.

TRÁI TIM BI DŨNG

I

Ngùn ngụt lửa hồng vây lớp lớp,
Chắp tay ngồi lặng niệm Nam Mô.
Ma duồng theo lửa, lồng lên gió,
Quảng Đức dâng mình giữa Thủ Đô.

Niệm năm điều nguyện niệm Nam Mô.
Rực đỏ trời Nam hận Cố Đô;
Xe sắt nghiến tan xương Phật tử,
Sông Hương trào máu thuở nào khô?
Niệm năm điều nguyện niệm Nam Mô,
Tiếng nấc vang vang rợn đáy mồ.
Gương mặt Từ Bi ngời dũng khí,
Cao Tăng quyết liệt diệt hung đồ.
Từng xanh mây trắng nở hoa sen,
Năm sắc cờ bay dáng dịu hiền.
Ríu rít chim cành hòa tiếng kệ,
Xác đen gục xuống ánh vàng lên.
Tan tác khói mù lẫn quái điện,
Tây phương chói lọi ngự xe Thiền.
Hàng hàng đệ tử rưng rưng lệ,
Vì Đạo quên mình ai dám quên.

II

An dưỡng nơi này lại hiển linh,
Tuổi vàng càng chứng quả Vô Sinh.
Tim không ghê lửa trời nao núng,
Máu chẳng thành tro quỷ khiếp kinh.
Tuồng giả trên đời rồi biến ảo,
Cơ mầu trước mắt đã xương minh.
Mười phương dâng ngọc ta xây tháp,
Thờ trái tim Thầy: Đạo kết tinh.
Một thiên sử Phật ghi màu lửa,
Dọi chút dư quang sử Việt nhà.
Nghìn tám trăm năm ơn Pháp nhũ,
Dưỡng thành Quảng Đức giống nòi ta.

(Bài thơ làm sau cuộc tự thiêu của Hòa Thượng Thích Quảng Đức tại Sài Gòn ngày 11-6-1963)

Xứ Trầm Hương

Quách Tấn, Sài Gòn 1969, trang 452.

39. <u>CHU BẰNG LĨNH</u> (tức Ký giả MẶC THU)

- Nhà văn, nhà báo.
- Ban Chủ biên nhật báo *Tự Do*, Sài Gòn.
- Tác giả **Đảng Cần Lao Nhân Vị Cách Mạng**

*Đảng Cần Lao Ngô Đình Cẩn lột xác một lần thứ hai khi chủ trương "***vì Chúa và cho Giáo hội** *" được chánh thức đề ra, thay thế cho chủ trương "Ba Chống Ba Vâng" cố hữu. Các tướng tá từ đây tuyên thệ trước mặt Cẩn theo hình thức mới: Thay vì những buổi lễ khi trước, tổ chức cực kỳ trọng thể tại tư dinh ngài Cố vấn Chỉ đạo miền Trung ở Phú Cam, dưới bóng Quốc kỳ và Đảng kỳ (có ngôi sao trắng trong vòng tròn ở chánh giữa lá cờ), thì nay lễ tuyên thệ được tổ chức ngay ở chánh điện trắng của giáo hội, và dĩ nhiên vẫn trước sự hiện diện đích thân của ông lãnh chúa Ngô Đình Cẩn. Nhưng nếu trước kia chỉ có một cẩm đôn bọc nhung đỏ để trên hết cho "ông Cậu" ngự, chủ tọa lễ tuyên thệ như hồi nhận tuyên thệ của hai tướng vào Đảng, thì nay hai chiếc ghế được đặt ngang hàng nhau: một chiếc là của Giám mục Phạm Ngọc Chi ngồi, với bộ áo thêu kim tuyến vàng, tay cầm cây gậy chăn chiên của các Giám mục, và đầu đội chiếc nón nhọn của các hàng Giáo phẩm đại diện Đức Thánh Cha. Còn chiếc ghế kia thì ông Cẩn ngồi, trong bộ áo dài đen quần trắng quốc phục, chân mang dép, miệng nhai trầu, tay cầm chiếc quạt giấy có nan, xếp lại được.* **Bóng quốc kỳ không còn thấy xuất hiện trên tường như khi xưa***, như lúc này. Cẩn mang chéo trên vai xuống vòng qua ngực một giải lụa vàng và ba sọc đỏ, in hệt tấm "Bảo quốc Huân chương" vậy.*

Và không những chỉ có bài trí của buổi lễ tuyên thệ là khác mà thôi. Cả đến lời thề cũng không còn như trước nữa: Khi xưa trong giai đoạn của "Hội Hữu Hạn" đảng viên tuyên thệ phải thề tuyệt đối trung thành với ông Diệm, với Cẩn và với các đấng "thay mặt cho Chúa", là các Cha. Nhưng ngày nay, **đảng viên phải thề tuyệt đối trung thành với Giáo hội Công giáo**, *và chỉ có vậy! Cái tên ông Diệm, Cẩn, không còn được đọc lên trong buổi tuyên thệ nữa. Khi trước, đảng viên đặt tay vào ngực, cúi đầu thề "đem hết thể xác và tâm hồn ra chống Cộng, chống Phật giáo, và chống các đảng quốc gia", thì đảng viên phải quỳ gối, hai tay chắp trước ngực, trong dáng điệu kẻ dâng đời mình cho Chúa và thề "đem hết thể xác và linh hồn cho đến hơi thở cuối cùng để chống Cộng Sản vô thần (thêm hai chữ Vô Thần), và chống Phật giáo ma quỷ (thêm hai chữ Ma Quỷ) và chống các đảng quốc gia (bỏ đi hai chữ phản loạn khi xưa).*

Cẩn nhận lời thề bằng cách đứng dậy đặt tay lên vai kẻ tuyên thệ, rồi lại ngồi xuống. Còn Đức giám mục đóng vai chánh! Ngài vẫn ngồi, đặt bàn tay lên đầu kẻ tuyên thệ, rồi đọc lại các câu La Tinh có nghĩa là: "Chúa sẽ ở cùng con" và rồi Người ban phép lành cho kẻ mới vào đảng".

Đảng Cần Lao Nhân Vị Cách Mạng

Sài Gòn 1971, trang 407-409

40. <u>NGUYỄN LONG</u> (biệt hiệu THÀNH NAM)

- Chánh Thư Ký Hội Phật Giáo Hòa Hảo Việt Nam (trước 1975).
- Uỷ viên trong Dân Xã Đảng.
- Tác giả *Phật Giáo Hòa Hảo Trong Giòng Lịch Sử Dân Tộc* (1991), Hoa Kỳ

Lịch sử Phật Giáo Hòa Hảo được chia ra các giai đoạn sau đây: - 1939-1945: Lập đạo, truyền đạo, nhưng bị thực dân Pháp kềm hãm, cấm đoán, đàn áp; Huỳnh Giáo chủ phải biệt xứ 5 nơi khác nhau.

...

- *1955-1963: Triều đại Ngô Đình Diệm,* **không được tự do hành đạo, vẫn bị đàn áp**.

(Diễn văn đọc tại San Diego ngày 6 tháng 4 năm 1986 nhân lễ Tưởng niệm ngày Đức Huỳnh Giáo Chủ ra đi).

Tạp chí **Việt Nam Hải Ngoại** số 117 ngày 30/4/1986.

41. <u>ĐỒ HOA LƯ</u> (một trong các bút hiệu của ông ĐINH THẠCH BÍCH)

- Luật sư
- Cộng sự viên thân tín của Tướng Trình Minh Thế.
- Chủ biên Tạp chí *Việt Nam Hải Ngoại* (San Diego - Hoa Kỳ).

Việt Nam Cộng Hòa thừa hưởng một xã hội do Thực dân Pháp để lại. Bọn phong kiến của xã hội cũ, bám chặt Thực dân núp sau chiêu bài chống Cộng để sống nốt những ngày tàn. **Ngô Đình Diệm dựa vào tầng lớp cặn bã ấy để củng cố quyền hành, dập tắt mọi cơ hội vươn lên của dân tộc, tạo mảnh đất màu mỡ cho mầm Cộng Sản mọc nhánh**. *Ngô Đình Diệm với bản chất quan lại, với định kiến hẹp hòi, đã không thể có nổi một nhãn quang tiến bộ hầu đặt nền móng cho một xã hội mới Việt Nam đủ tấn tiến để theo kịp đà đi của thế giới và đủ tự do, dân chủ, công bằng để tạo nên một kháng tố đương nhiên loại trừ Cộng Sản. Ngược lại, Ngô Đình Diệm đã cấu kết với tầng lớp Đốc Phủ Sứ để trở thành một thứ "quan cai trị" xây dựng quyền hành trên sự tuân phục của bầy tướng tá xuất thân Khố xanh, Khố đỏ do Thực dân Pháp để lại và ngoảnh mặt đi trước các lực lượng dân tộc từng dày công kháng Pháp, diệt Cộng. Hơn thế nữa,* **với sự tiếp tay của quan thầy Mỹ, họ Ngô đã thẳng tay đàn áp, tàn phá tất cả các lực lượng dân tộc để "độc quyền yêu nước"**.

Một mình ở chính quyền suốt một thập niên, họ Ngô đã không vạch nổi một đường đi tới cho xã hội Việt Nam. Cả một xã hội bơ vơ không định hướng. Thang giá trị cổ truyền bị thời thế phá vỡ để rồi không có một thang giá trị mới thay vào. Dân tộc nuốt đi bao nguyện vọng tha thiết để hàng ngày nhìn thấy một "ông lãnh tụ" khăn đóng áo dài vây quanh bởi một bầy nha lại và một bọn tướng tá vô hạnh bất tài cai trị theo kiểu "quốc gia là ta". Cả một xã hội loay hoay theo chiều loay hoay của người lãnh đạo.

Xã hội không có hướng đi thì Cộng Sản mời gọi một hướng đi. Hướng đi có cái đúng có cái sai nhưng xã hội không thể một ngày không định hướng. Hướng đi Cộng Sản dĩ nhiên là sai nhưng ít ra chúng có một cái gì để mời gọi người ta đi tới... còn hơn là đứng đó chịu đòn, nuốt thầm nguyện vọng để không biết ngày mai, đời sau ra sao, ngoại trừ hàng ngày chứng kiến những điều chướng tai gai mắt của một tầng lớp thống trị cặn bã, vây quanh một "ông lãnh tụ" khăn đóng áo dài dạy dỗ những điều cổ lỗ phong kiến, lai một chút giáo điều La Mã.

Chó Nhảy Bàn Độc

Nguyệt san **Việt Nam Hải Ngoại**, số 7 ngày 1-9-1977. San Diego, Hoa Kỳ.

42. TRẦN PHỐ MINH

...Bá sinh vào tháng 5 năm 1945. Người Sa Đéc. Gia đình thuộc giới thượng lưu trí thức miền Nam. Ông và bà cụ thân sinh là những người yêu nước thương nòi. Bá thừa hưởng lòng yêu nước chân thật, không miệng lưỡi, của dân Đồng Nai ấy. Vì lòng yêu nước này, ông Trần Văn Văn, thân sinh Bá, đã nhiều lần bỏ công ăn việc làm tham gia các phong trào chính trị tiến bộ, dân chủ và ôn hòa. Từ chân Đổng lý Văn phòng của Bộ trưởng Kinh tế Hồ Tá Khanh trong chính phủ độc lập đầu tiên của Việt Nam sau thời thuộc Pháp - Chính phủ Trần Trọng Kim - cho tới việc khởi xướng thành lập nhóm "Tự Do Tiến Bộ" quy tụ những trí thức yêu nước ở miền Nam ra tuyên ngôn hưng quốc, nhưng ông Diệm, **với nề nếp chính trị xưa và nặng óc gia đình**, *đã bỏ tù những thủ lãnh của nhóm này, mà người ta quen gọi là nhóm Caravelle...*

Chân dung Trần Văn Bá

Nguyệt san **Quê Mẹ**, số 63-64 Paris, tháng 2 năm 1985.

43. ĐÀO MỘNG NAM

- Giáo sư Hán Học
- Nhà nghiên cứu Triết học Đông Phương.

...Còn VNCH miền Nam trước đây, tới ngày nay, các lãnh tụ có nhớ lắm thì cũng tới nhà thờ, chùa chiền, hoặc thánh thất... là cùng, chưa hề thấy ai nghĩ tới "Hội Xuân", lập bàn thờ Quốc Tổ để mình cùng dân chúng tới chiêm bái cả. Hẳn chúng ta còn nhớ rõ, cứ mỗi độ Tết, Xuân về, dân chúng lại tự động kéo nhau tới Lăng Ông, đền thờ vị anh hùng dân tộc đã có công mở mang dải đất miền Nam. Trước khi thế đó, Chính phủ đã phản ứng bằng cách ra lệnh cấm mà lý do chỉ vì số dân chúng kéo nhau tới quá đông, không giới nghiêm hẳn là sẽ dẫm xéo lên nhau mà chết. **Dinh Độc Lập xây cất để cho mình và gia đình ở thì to mà đền thờ Quốc Tổ thì không có**, *có đền thờ vị anh hùng khai quốc là Đức Tả quân Lê Văn Duyệt trải qua hai triều Tổng thống vẫn không cao hơn thềm dinh Độc Lập.*

Quốc Đạo

Tạp chí Non Sông, số 1 Xuân Ất Sửu 1985 của Tổng Hội Sinh Viên miền Nam California, Hoa Kỳ, trang 6.

44. PHAN NHẬT NAM

- Đại úy Quân đội VNCH.
- Nhà văn với trên 10 tác phẩm viết về cuộc chiến tranh Quốc Cộng tại Việt Nam.

...Chúng tôi cũng không chống Cộng vì "khủng Cộng" (chữ của cha Khai), vì sợ hãi, tê liệt trước người Cộng Sản. Mười năm chiến tranh (63-73) nặng nhất là hai ý hệ, chúng tôi là tầng lớp gánh chịu đau đớn và cụ thể nhất. Chúng tôi cũng không như cha Khai, cha Quỳnh, cha Nguyễn Lạc Hóa phải nhờ Tây giết Cộng (lẽ tất nhiên chúng tôi xài súng Mỹ cũng như Cộng Sản dùng súng AK) mà đã chiến đấu bằng chính đời sống mình, còng lưng xuống mang một chiếc ba lô, tay cắp súng tay cầm thêm thùng đạn bấm đôi chân trên núi rừng bạt ngàn của miền Nam để đánh Cộng Sản.

Tù Binh và Hòa Bình

Hiện Đại, Sài Gòn, 1974, trang 413.

(Ghi chú: Cha Khai từng hô hào "tinh thần Ngô Đình Khôi", từng rửa lễ hàng tuần cho TT Diệm và từng là Đặc sứ lưu động của TT Diệm liên lạc các trại định cư của những người Công giáo di cư Nghệ-Tĩnh-Bình. Sau khi TT Diệm chết, vì chịu ảnh hưởng thân Cộng của Giáo Hoàng Paul VI, và bị ảnh hưởng của chủ trương thỏa hiệp với Hà Nội của nhà Ngô, đã trở thành một linh mục phản chiến hàng đầu trong nhóm Đối Diện.

- Cha Hóa, bạn thân của anh em ông Diệm từng chỉ huy các đơn vị lính đạo chống Cộng tại vùng Cà Mau-Bạc Liêu. Sau khi ông Diệm chết giữ thái độ im lặng.

- Cha Quỳnh, thời chiến tranh Pháp-Việt là Tư lệnh Dân quân Tự vệ vùng Phát Diệm. Thời Đệ Nhất Cộng Hòa cha Hoàng Quỳnh ở tư thế đối lập với chế độ Diệm. Sau khi ông Diệm chết, cha hoạt động tích cực chống lại các phong trào đấu tranh của sinh viên và Phật giáo. Cha Quỳnh đã chống lại Phong Trào Chống Tham Nhũng của cha Thanh và đã cùng năm Linh mục khác lên Đài Truyền Hình bênh vực Tổng Thống Nguyễn Văn Thiệu).

45. <u>TRẦN BÌNH NAM</u> (bút hiệu của ông TRẦN VĂN SƠN)

- Cựu Hải quân Trung tá.
- Cựu Dân biểu Quốc Hội Đệ Nhị Cộng Hòa.

...Để thành lập tiền đồn chống Cộng tại miền Nam Việt Nam, Hoa Kỳ đã đưa ông Ngô Đình Diệm từ Mỹ về và bắt đầu kế hoạch thay thế Pháp. Nhưng Cộng Sản với nhân sự và vũ khí đã gây sẵn ở miền Nam đã phát động cuộc chiến tranh phá hoại bằng cách **khai thác mọi sai lầm về chính sách đối với quần chúng của ông Ngô Đình Diệm nhất là chính sách tôn giáo**. *Du kích Cộng Sản kiểm soát gần 2/3 đất đai miền Nam và đang chuẩn bị tổng tấn công dành chính quyền.*

Hoa Kỳ Trên Bàn Cờ Đông Nam Á

Nguyệt san Độc Lập số tháng 5/1984 Stuttgart - Tây Đức.

46. <u>VŨ THẾ NGỌC</u>

- Giáo sư, Nhà văn, nhà báo.
- Một trong những Sáng Lập Viên và Biên Tập Viên Nhật Báo **Sóng Thần** tại Sài Gòn.
- Chủ nhiệm Nguyệt san **Việt Nam** và Bán nguyệt san **Việt** tại San José, Hoa Kỳ.
- Tác giả: **Bồ Đề Đạt Ma Tuyệt Quán Luận, Mùa Thu Hoa Vàng Viễn Mộng Xanh**.

...Sự thực ngày nay đã cho thấy Biến Cố Phật Giáo ở Huế chỉ là những giọt nước cuối cùng. Trước đó đã có biết bao âm mưu đảo chánh, biến động mà trước âm mưu của nhóm Đôn-Kim... là chính âm mưu của nhóm Công giáo Bắc Việt do chính Bác sĩ Trần Kim Tuyến chánh sở Mật vụ tổ chức (Phòng Nghiên cứu Chính trị Tổng thống) mà Phạm Ngọc Thảo móc nối.

...Chế độ Ngô Đình Diệm mới là bá đạo. Lật đổ cái bá đạo kia đi coi như chấm dứt một thể chế. Còn TT Diệm hãy để cho Người thư thả vui thú điền viên. Như thế mới chính nghĩa, mới xứng đáng lớp người kế vị làm chủ dinh Gia Long.

Như thế có nghĩa là Hội Đồng Tướng Lãnh hãy tù đày, giết hết bọn ăn hại nấp dưới bóng uy quyền của TT Ngô Đình Diệm, đồng bào cả nước lấy làm hoan hỉ chấp nhận.

Những kẻ đáng chết là ông bà Ngô Đình Nhu, Bộ trưởng Phủ TT kiêm phụ tá Quốc phòng Nguyễn Đình Thuần, Nguyễn Lương, Trương Vĩnh Lễ (Chủ tịch phản đảo chánh 1960), Trương Công Cừu, Bùi Văn Lương, Ngô Trọng Hiếu. Tướng lãnh thì có Nguyễn Khánh, Huỳnh Văn Cao, Lê Như Hùng, Nguyễn Huỳnh. Về phía Quốc hội, Hà Như Chi... Phong Trào Liên Đới Phụ Nữ thì lắm mệnh phụ đáng chém.

Nhật báo **Hòa Bình**, Sài Gòn, trước 1975.

...Viết làm sao được khi ông con nuôi "Cụ Diệm" kéo lính về "giết Cụ" rồi vài năm sau lại cho tổ chức "truy điệu Cụ" long trọng. Viết làm sao khi ngài Dân biểu đồ đệ "Cụ" trong ngày 11-11-63 thì trốn Mỹ, sau khi cách mạng thành công, thì bước ra "chỉ điểm" cho cách mạng về tội lỗi Ngô Đình, rồi vài năm sau lại tổ chức "Phục Hưng Tinh Thần Cụ"...

Một vòng Ta Bà

Bán Nguyệt san **Việt** số 5 ngày 1-11-1983 tr.5 và 6.

47. <u>LÝ ĐẠI NGUYÊN</u>

- Tác giả **Dòng Sinh Mệnh Văn Hóa Việt Nam** và nhiều tác phẩm nghiên cứu chính trị, văn hóa, tôn giáo
- Trong nhóm chủ trương Nhật báo **Sóng Thần**, Sài Gòn

...Người Mỹ xuất hiện tại miền Nam Việt Nam qua lá bài Ngô Đình Diệm

...Ngô Đình Diệm về nước với **sự bảo trợ trọn vẹn của Giáo hội Đạo Thiên Chúa**, *lại được các đoàn thể và nhân sĩ quốc gia đón nhận thật tình. Thế nhưng Ngô Đình Diệm đã về nước mang theo một sứ mạng quốc tế mới: Đánh tan mọi lực lượng của Pháp là các Giáo phái miền Nam.* **Theo quan niệm của người Tây phương, bình diện đó là lực lượng duy thần của Đạo Thiên Chúa**. *Chính vì tính cách quốc tế này mà các đoàn thể, nhân sĩ quốc gia trở thành lạc lõng.*

...Quốc dân lần lần bỏ nhà Ngô. Nếu họ không đi với Cộng Sản thì nấp vào cửa chùa. Hình thái Phật giáo, từ ngàn xưa vốn đã lẩn vào dân tộc, giờ đây bị nhà Ngô đẩy vào thế phải lộ mặt thành lực lượng cụ thể. Sau khi triệt hạ các giáo phái miền Nam, đánh tan lực lượng quốc gia rồi, nhà Ngô đặt Phật giáo làm đối tượng cuối cùng ở Việt Nam. Quyền hành từ nay lãnh tụ cai trị Ngô Đình Diệm chuyển dần sang tay lãnh tụ chính trị Ngô Đình Nhu, Tổng Bí thư đảng Cần Lao Nhân Vị.

...Thất bại của Nhu là ở chỗ bỏ địa bàn chiến lược quốc tế để rút về chiến lược quốc gia. **Vì chín năm cai trị Nhu-Diệm đã đánh mất yếu tố căn bản của dân tộc là nhân tâm bằng sự dung túng thối nát, bằng hành động tiêu diệt tôn giáo** *Người Việt, nhất là khối Phật tử trung thành, không thể chấp nhận* **chủ trương Thiên Chúa giáo hóa miền Nam**.

...Để thỏa chí vẫy vùng và tự kiêu tự đại. Nhu ngầm liên lạc với Pháp, với Cộng Sản để gây súy đồ thống nhất Việt Nam trong hòa bình. Thế nhưng chí bất cập lực, vì quá tham lam nên chuốc lấy thảm bại. Sau khi được Pháp và Cộng Sản ngầm giúp, Nhu dùng Diệm để cầm chân Mỹ rồi thẳng tay triệt hạ lực lượng chống đối cuối cùng là Phật giáo. Nhưng ngọn lửa tự thiêu bùng lên, lớp trẻ lao xuống đường làm cách mạng...

Dòng Vận động Cách mạng Việt Nam

Sài Gòn tháng 6 năm 1967, trang 18, 19 và 20

48. <u>TRẦN NHÃ NGUYÊN</u>

- Nhà báo.
- Bình luận gia chính trị của một số báo chí Hải ngoại.

...Bài học của nền Đệ Nhất Cộng Hòa: Lý thuyết chỉ đạo không thực tế, chiến lược mâu thuẫn, thiếu cán bộ đúng đắn và có khả năng, không nắm vững chiến thuật, **lẫn lộn gia đình với quốc gia**, *không kết hợp được các mặt chính trị trên cùng một chiến tuyến, không thống hợp được toàn dân... Sự thất bại nhất định phải đến.*

Tạp chí **Độc Lập** số 4/83, Tây Đức 4/1983 tr.27, 28.

49. <u>HẠO NHIÊN</u> (bút hiệu của ông TRẦN THẾ NGỮ)

- Giáo sư.
- Trí thức Thiên Chúa giáo.

Đúng như lời bàn của Cụ Lê Minh Trực và của Cao Thế Dung trong các bài báo đã nêu trên từ 1940 đến 1975 chỉ có và chỉ có tập đoàn Cộng Sản do Đế Quốc Nga Xô lãnh đạo và tay sai ủy nhiệm Hồ Chí Minh-Lê Duẩn tương tranh với tập đoàn tay sai Tư Bản do Đế Quốc Mỹ lãnh đạo và tay sai các Chính phủ ủy nhiệm miền Nam (Diệm - Nhu rồi Thiệu). Không ai phủ nhận hai anh em cố Tổng thống Diệm đều là những nhà ái quốc muốn nhân làm tay sai giai đoạn để có phương thế chống Cộng và phát triển xứ sở. Nhưng vì lý do nào đó và vì dựa lưng vào Mỹ nên không được sự hợp tác mà còn bị **các thành phần dân tộc chống đối mãnh liệt**. *Trong khi ấy quan thầy Mỹ lại đổi chánh sách nên giàn cảnh để thanh toán một cách hợp lý hai anh em nhà Ngô và xóa tan*

nền Đệ Nhất Cộng Hòa. Tôi xin gọi chế độ miền Bắc là bọn thuần túy tay sai; chế độ miền Nam Đệ Nhất Cộng Hòa là tay sai bán phần và chuẩn bị gỡ vòng nô lệ của quan thầy bị thất bại. Nền Đệ Nhị Cộng Hòa là tập thể quân phiệt tay sai toàn phần. Bằng chứng là Diệm, Nhu, Cẩn bị thảm sát và Thiệu, Khiêm, Viên, Quang được rước đi với đầy đủ gia nhân và hành trang một cách an toàn để hưởng cảnh về hưu an lạc.

Cao Thế Dung cũng đồng quan điểm đó một cách dứt khoát là **tất cả thành phần dân tộc dù ở đảng phái, tôn giáo, công chức, nông dân v.v... đều bị đàn áp thẳng tay và còn bị cưỡng bách, trưng dụng khai thác phục vụ guồng máy tay sai hai miền Nam-Bắc.**

Chúng ta có mất nước không?

Bán nguyệt san Thức Tỉnh số 103, Los Angeles Hoa Kỳ, 1983, trang 16.

50. <u>NGUYỄN KHẮC NGỮ</u>

- Giáo sư Sử Địa Đại Học Sài Gòn.
- Sử gia, tác giả **Những Ngày Cuối Cùng của VNCH**.

... Trong khi ấy ở miền Nam, Ngô Đình Diệm lại áp dụng chính sách độc tài, gia đình trị. Ông và em ông đã tổ chức Đảng Cần Lao Nhân Vị Cách Mạng, lập các cơ cấu mật vụ để củng cố chính quyền. Ông **dẹp các đảng phái quốc gia, đàn áp các phe đối lập nên dân chúng càng ngày càng chán ghét và ngả về phía Việt Cộng một cách dễ dàng**. *Từ đó tình hình miền Nam ngày càng bi đát, Việt Cộng mở rộng các khu vực ảnh hưởng, kiểm soát được đến 50% diện tích nông thôn.*

Những Ngày Cuối Cùng Của VNCH

Nguyễn Khắc Ngữ-Montreal Canada 1979, tr. 4, 5.

51. <u>NGUYỄN NHO</u>

... Với cơ hội ngàn vàng ấy: thiên thời địa lợi nhân hòa, ông Diệm đã làm được gì cho quốc gia? Thay vì bắt tay vào việc xây dựng, bắt nguồn từ hạ tầng cơ sở, lùng bắt tiêu diệt những con chốt nằm vùng gài lại để tránh hậu hoạn sinh sôi nẩy nở, thì lại **dùng phương tiện quốc gia vào việc suy tôn cá nhân, tung hô, kết bè, nịnh bợ...** *tiếp theo sau là sự chia rẽ,* **đàn áp tôn giáo, kỳ thị địa phương, trong mưu toan củng cố địa vị, áp đặt một thể chế giật lùi của chế độ phong kiến**.

Biến cố 1963 là biến cố tất nhiên phải tới.

Từ 20/7/54 đến 30/4/75

Tạp chí **Đông Phương** số 5, tháng 8/1983 Midway City, Hoa Kỳ.

52. <u>LÊ QUANG OÁNH</u>

- Linh mục Thiên Chúa giáo

Kính thưa quý vị,

Chúng tôi, LM Lê Quang Oánh nhân danh khối Giáo sĩ Đồng Tâm cùng đại diện các đoàn thể khác của chúng tôi kính gởi đôi lời huyết lệ như sau:

"Rất đau buồn cho thế đạo nhân tâm, xin kính cẩn phân ưu cùng quý vị và các quý Phật tử trong cuộc tang thương vào dịp lễ Phật Đản năm nay ở Cố Đô Huế, tán đồng quan điểm đấu tranh cho "Tín ngưỡng Tự Do", không đào ngũ, không yếu hèn. Kìa dưới quốc kỳ Việt Nam bao chiến sĩ anh hùng ta hy sinh trên khắp ngả đường đất nước. Tinh thần ái quốc ấy từ lâu đã được hun đúc bởi tinh hoa các tôn giáo tự nhiên và siêu nhiên.

"Xin nghiêng mình mặc niệm các linh hồn tử sĩ, chia buồn với gia đình họ và an ủi các nạn nhân trong cuộc đổ máu này.

"Chúng tôi lên án "tội bất công" đã giết hại đồng bào vô tội. Thật là **tàn bạo, dã man, phản dân chủ, phản tự do, phản đạo đức, làm nhục cho quốc thể Việt Nam**, *một nước văn hiến trên bốn ngàn năm lịch sử.*

"Dám quả quyết rằng "Nhân Nghĩa" sẽ thắng. Những màu cờ tượng trưng cho công bằng, bác ái, nhân đạo và hòa bình như quốc kỳ Vatican, Hội kỳ Hồng Thập Tự, Đạo kỳ Phật giáo, Thánh kỳ Maria vẫn còn mãi mãi tung bay trên đất Việt thân yêu và khắp toàn cầu, mặc dầu có sàm ngôn xuẩn động **xúc phạm tinh thần Phúc âm mà Đức Giáo Hoàng đã diễn đạt trong thông điệp Hòa Bình Trên Thế Giới,** *một văn kiện rất thời danh.*

"Đức Giáo Hoàng Joan 23 khi tiếp phái đoàn Phật giáo Nhật Bản đã nói với 19 Thượng Tọa rằng: "Công giáo và Phật giáo chúng ta đều phụng sự cho Hòa Bình".

Trên hồ Than Thở Đà Lạt 12 tháng 5 năm 1963.

Đồng ký với Linh mục Lê Quang Oánh trong lá thư gởi Hòa Thượng Hội chủ Tổng Hội Phật Giáo Việt Nam, và Thượng Tọa Trị sự trưởng Giáo Hội Tăng Già Nam Việt gồm có các vị sau đây:

- Linh mục: T. Võ Quang Thiêng.
- Nữ sinh M. Ngọc Lan Hương.
- Lao công A. Hoàng Trì Siêu.
- Thân hào N. Thanh Lục.
- Tu sĩ P. Viên Tô Tư.
- Giáo hữu B. Huỳnh Phú Sổ Sỹ.
- Thanh niên V. Lao Kim Chi.
- Nhân sĩ M. Đào Văn Hộ.

Thư này còn được sao kính gởi Đức Khâm sứ và các Linh mục Công giáo.

Việt Nam Phật Giáo Tranh Đấu Sử

Hoa Nghiêm, Sài Gòn 1964. Trang 159, 160.

53. NGUYỄN HỮU PHIẾM

- Bác sĩ Y Khoa
- Cựu Bộ trưởng thời Quốc trưởng Bảo Đại.

... Có người cho rằng, dù cho có giao du với Nhất Linh thì đã sao, nhất là trong trường hợp tôi, vốn quen biết anh từ lâu, lại là thầy thuốc của gia đình anh nữa; nhưng theo tôi, phải **sống dưới chế độ độc tài, như chế độ họ Ngô, mới thấy rằng người dân không có quyền gì hết** *đã đành, lại không có cả cái quyền chơi với bạn nữa, nhất là khi người bạn đó lại đứng về phe đối lập như Nhất Linh. Nếu không tất sẽ bị khủng bố, và nếu là một công chức, sẽ bị sa thải, "nồi cơm sẽ bị bể" như ta nói. Điều bi đát này chính tôi đã được tai nghe một cựu công chức cao cấp của Ngô triều thuật lại.*

... Nhất Linh (...) trút hơi thở cuối cùng trong đêm hôm đó. Anh đã được toại nguyện, **đã được chết ngày 7-7-63 là ngày "song thất" của kẻ đã phản dân hại nước**.

... Cái chết của Nhất Linh đã gây nhiều bối rối cho chính quyền Ngô Đình Diệm, nhất là cho vợ chồng Ngô Đình Nhu, lồng lộn lên như con thú dữ. Chúng sợ người sống đã đành, chúng sợ và thù ghét cả người chết nữa, những người chết cồng kềnh (les morts encombrants) như chúng tôi nói.

Trước kia chúng sợ cái chết của Thượng Tọa Thích Quảng Đức, ngày nay chúng sợ cái chết của Nhất Linh, không những vì Nhất Linh là một chiến sĩ Cách mạng quốc gia có rất nhiều uy tín ở trong nước cũng như ở ngoại quốc, mà lại còn là một văn hào tên tuổi, được giới thanh niên trí thức mến chuộng.

Tôi dám nói, không sợ nói ngoa, là từ lúc Nhất Linh nằm xuống cho tới khi đưa anh về nơi an nghỉ cuối cùng ở nghĩa trang Gò Vấp, chính quyền Ngô Đình Diệm đã mất ăn mất ngủ, và tìm đủ mọi cách để phá. Bằng cớ là ngay sau khi anh mất, họ ra lệnh làm một cuộc phẫu nghiệm tử thi (autopsie), mặc dầu không có sự ưng thuận của gia đình.

... Công an và mật vụ của Nhu-Diệm nhiều thật đấy nhưng chúng đâu có ngăn nổi anh em sinh viên khiêng linh cữu của Nhất Linh từ nhà xác ra tận xe tang. Có người khóc Nhất Linh để thương tiếc một chiến sĩ quốc gia chống Cộng, suốt đời tranh đấu cho tự do dân chủ thế mà lại bị những kẻ đội lốt quốc gia bức tử.

Chân Dung Nhất Linh

Nhiều tác giả, Văn xuất bản tại Sài Gòn tháng 6/1966 các trang 20, 24, 27, và 34.

54. <u>LÊ PHỔ</u>

- Giáo sư Mỹ thuật Paris
- Cố vấn Mỹ thuật Chính phủ (1950-1954)

... Tôi chỉ là một họa sĩ, tôi không làm chính trị. Chỉ một lần, hồi Thế chiến thứ hai, tôi cùng với Bửu Hội và Phạm Duy Khiêm đăng lính chống Đức. Nhưng đây là sự tham gia của trí thức chống nạn Đức Quốc Xã. Thời Bảo Đại tôi được mời làm Cố Vấn Mỹ thuật, không có gì chính trị. Tôi chỉ muốn làm đẹp cho quê hương. Tôi ghét phải chống sự hung ác, giết người. Ông Bảo Đại tuy chẳng làm được gì nhưng không hại ai, không giết nhiều người. Ông Diệm không hung ác, nhưng các em ông ấy, **Nhu, Cẩn..., và gia đình ông ấy quá tàn bạo, họ giết quá nhiều người.** *Thời Nguyễn Văn Thiệu cũng vậy. Lý do vì sao tôi không muốn về Việt Nam qua các triều đại này, dù có nhiều anh em mời mọc, thúc hối. Nhưng lòng tôi vẫn mong có một ngày trở lại để làm một cái gì cho nghệ thuật Việt Nam. Đối với Cộng Sản ấy à? Dĩ nhiên tôi cực lực chống đối.*

Họa sĩ Lê Phổ, Người vẽ nắng

Giải phẩm Quê Mẹ Xuân Giáp Tý số tháng 2 Paris năm 1984, trang 19.

55. <u>QUANG PHỤC</u>

- Nhà báo

... Thêm lần nữa, nhân dân Việt Nam đã chiến thắng. Tiếng súng cách mạng ngày 1-11-63 đã xô đổ tan tành chiếc ngai vàng của một bạo chúa.

... Ngay sau khi ông Ngô Đình Diệm tuyên bố thành lập nền Cộng Hòa Việt Nam, sự chống đối đã phát hiện. Các đoàn thể Cách mạng cũng như các lực lượng Giáo phái đã công bố nhiều tài liệu vạch trần các thủ đoạn xảo trá của ông. Và một sự việc quan trọng đã xảy ra: đó là sự ra đi của một nhóm đông trong lực lượng Cao Đài Liên Minh vì lực lượng Cao Đài đã từng về hợp tác với ông Diệm từ gần một năm trước. Những người đầu tiên bày tỏ thái độ tích cực này dĩ nhiên không phải là những người thiếu thiết tha với một chính thể Cộng Hòa. Nhưng đồng thời với sự thiết tha đó, họ còn đòi hỏi sự **trong trắng và ngay thẳng** *nơi những người lãnh đạo quốc gia. Chính vì thế mà trong khoảng thời gian cuối năm 1956, sang đầu năm 1957, họ đã lần lượt ra đi sau khi gởi về cho ông Diệm những lá thư đầy lời lẽ chua chát. Trong các thư này, những người lãnh đạo các lực lượng trên đã mong ông Diệm coi thái độ của họ như một lời cảnh cáo để thôi tiếp tục* **sự lường gạt nhân dân và lường gạt những người thực tâm yêu nước**. *Tuy nhiên, ông Diệm không phải là một người dễ dàng phục thiện. Ông đã tự vạch ra một con đường và ông không muốn đổi hướng. Sự may mắn giúp ông thoát khỏi cuộc mưu sát tại Ban Mê Thuột trong thời gian kế đó càng khiến ông tin ở con đường của ông hơn. Thực ra, người ta cũng có thể bảo là cơn giận dữ đã buộc ông không phục thiện. Nhưng bề nào* **thì con đường ông đi vẫn không khiến thỏa mãn ước nguyện của nhân dân Việt Nam**. *Đó là lý do khiến mỗi ngày nhân dân càng thêm xa ông và phong trào đối lập đủ phát triển mạnh mẽ. Giữa khoảng đại dương ngầm sóng đó,* **ông Diệm đã lèo lái con thuyền địa vị của ông bằng cách hạn chế mọi quyền tự do, từ tự do ngôn luận, tới tự do lập hội. Ông cố gắng đào tạo một số tay sai trung tín và tiếp tục đi sâu vào con đường vì nhà vì cá nhân ông chứ không vì đất nước**. *Thời gian này khó kéo dài cho tới năm 1960 và người ta có thể coi là khoảng thời gian tương đối nhàn hạ nhất của ông Diệm. Các phong trào cách mạng, các đoàn thể chính trị đối lập, vì còn phải lo củng cố thêm hàng ngũ nên đã cắn răng nhường bước cho ông tung hoành.*

Đất nước chuyển mình

Nguyệt san Minh Tân-Hội Khổng Học Việt Nam

Số tháng Giêng 1964, Sài Gòn trang 8 và 9.

56. <u>THIÊN NHẤT PHƯƠNG</u> (bút hiệu của ông NGUYỄN VĂN CHỨC)

- Cựu Nghị sĩ Quốc hội Đệ Nhị Cộng Hòa
- Luật sư.
- Trí thức Thiên Chúa Giáo.

... Bài học Tối Cao Pháp Viện là bài học "trí thức hèn hạ". Trí thức hèn hạ, cũng giống như tướng lãnh hèn hạ, cũng giống như đứa vô học hèn hạ. Ba hạng người này gặp nhau ở một điểm: dễ thay đổi chủ, dễ trở cờ. Lịch sử ngay trước mắt: **Hầu hết những kẻ xu nịnh Nguyễn Văn Thiệu cũng là những kẻ xu nịnh nhà Ngô**. *Các ông Trần Văn Lắm, Trần Trung Dung, Ngô Khắc Tỉnh, Phạm Như Phiên, Vương Văn Bắc... các tướng Trần Văn Đôn, Huỳnh Văn Cao... Lịch sử ngay trước mắt: Trần Văn Dĩnh, cựu Đại sứ Việt Nam tại Hoa Thịnh Đốn, một trí thức thấm nhuần "Cần Lao Nhân Vị" hiện nay đang hoạt động cho Cộng Sản trên đất Mỹ.*

Khuyển

Tạp chí **Việt Nam Hải Ngoại** số 33, ngày 1-10-1978-San Diego, Hoa Kỳ.

57. TRẦN KIM QUAN

- Dược sĩ.
- Phó Chủ tịch Hội Truyền Bá Quốc Ngữ.
- Tổng Thư ký Hội Hồng Thập Tự Việt Nam.
- Được Việt Cộng mời giữ chức Chủ tịch Mặt trận Dân tộc Giải phóng Miền Nam nhưng từ chối vì thân phụ bị Việt Minh sát hại.

Năm 1954, Cộng Sản vẫn còn núp dưới chiêu bài dân tộc trong khi Ngô Đình Diệm, một cựu Thượng thư của triều đình phong kiến Huế, trước làm việc cho chế độ Thực dân Pháp, sau lại móc nối với Mỹ và do Mỹ đưa về Việt Nam. Dưới mắt tôi lúc đó, ***Diệm đại diện cho cá nhân và gia đình ông ấy, làm tay sai cho Mỹ*** *và âm mưu gây lại chiến tranh. Chính vì nghĩ như vậy, tôi chủ trương lập Phong Trào Bảo Vệ Hòa Bình.*

Phỏng vấn của **Tạp chí Việt Nam Hải Ngoại** số 76

ngày 31-7-1980-San Diego, Hoa Kỳ, trang 64.

58. LÊ QUÂN

- Bút hiệu của một cựu giáo sư Viện Đại học Huế.
- Nhà Văn, nhà báo.

... Nhưng chế độ ông Diệm đã sụp đổ. Quá khứ đã qua rồi. Những con người của một thời đã qua đó cũng đã không còn như cũ. **Khơi lại đống tro tàn của lịch sử là điều vô ích nếu nó không nhằm mục đích soi sáng cho hiện tại**. *Ở đây bên việc đánh tan những áng mây ngộ nhận, xuyên tạc đã từng làm xót xa quần chúng Phật tử, việc khơi lại nó cũng còn cho chúng ta những bài học lịch sử quan trọng không kém. Đó là những bài học về sự tồn tại và hủy diệt của một chế độ, về sự cần thiết phải tôn trọng và phục vụ cho sự công bằng xã hội, phải tôn trọng và phục vụ vì nỗi đau khổ và khát vọng của muôn dân, cũng như phải nhớ rằng: Cái chết bất cứ của một người dân-dù nhỏ bé đến đâu-tự bản chất cũng đều mang tất cả cái ý nghĩa đau khổ như cái chết của một bậc Đế Vương to lớn. Chính trong những bài học về sự tồn tại và hủy diệt như thế mà chúng ta dũng mạnh lên đường đi tìm một bình minh mới cho Tổ quốc với tất cả niềm tin của những con người Việt Nam đã được nuôi dưỡng bằng giáo lý chân chính của bất kỳ tôn giáo nào: Cao Đài, Hòa Hảo, Thiên Chúa giáo, Nho giáo, Phật giáo thì hôm nay vẫn cùng đứng trên một mảnh đất: Dân tộc; vẫn cưu mang cùng một nỗi khổ: Cộng Sản; và đều cùng một khát vọng giải thoát khỏi tai họa Cộng Sản ác nghiệt.*

Những xuyên tạc, ngộ nhận về Phật giáo Việt Nam

Nguyệt san **Khai Phóng** số 3 ngày 30-4-1981-Los Angeles. Trang 39 đến 48.

59. PHẠM NAM SÁCH

- Luật sư

- Nghị sĩ Quốc hội Đệ Nhị Cộng Hòa Việt Nam.

... Ông Diệm vốn giòng quan lại, chịu ảnh hưởng Nho học, trọng lễ quân sư phụ và tin vào ngũ thường trong cách xử thế. Quan niệm thiên mệnh của nhà Nho khiến ông Diệm tin rằng ông có một sứ mệnh Thượng Đế trao cho để cứu dân Việt khỏi tai ương Cộng Sản. Như một ông vua tin vào thiên mệnh, ông Diệm cũng tin vào thiên mệnh. Và dần dà **ông hành xử như là đại diện có uy quyền của Thượng Đế thực.** *Vốn quan lại từ trong nôi, từ nhà trường (Quốc học Huế, Hậu bổ Hà Nội) và từ trong nếp nghĩ đến hành động mỗi ngày, ông Diệm tự coi như là một thứ "dân chi phụ mẫu". Ông không chịu nhận ra chân lý nếu đó không phải là chân lý của ông. Ông tự cho một lời nói, một việc làm của ông là gương mẫu, mọi người phải y thế mà làm...*

Nhưng bắt đầu từ năm thứ tư (1959) trở đi thì uy tín và hiệu quả chính trị của ông đi xuống. Nó khởi sự đi xuống với bộ luật Gia đình mà tác giả không ai khác hơn là bà Ngô Đình Nhu, nhũ danh Trần Thị Lệ Xuân. Người ta đồn đại rằng câu chuyện cấm ly hôn này chỉ để cột chặt chân ông C. chồng bà Trần Thị Lệ Chi, bào muội của bà Nhu. Qua đạo luật gia đình, người thức giả nhận thấy ảnh hưởng rõ rệt của Thiên Chúa giáo. Từ nhận định này nhem nhúm dần dần cái ý nghĩ rằng **ông Diệm muốn đem cả dân Việt miền Nam vào đạo Thiên Chúa**. *Không thể phủ nhận vai trò ưu tiên của Thiên Chúa giáo trong thời gian ông Diệm ở chánh quyền.* **Từ lý thuyết, triết lý Cần Lao Nhân Vị, qua hành động người ta đều cảm thấy hoặc nhìn thấy bóng dáng những vị linh mục, những nhà xứ**. *Trung tâm nghiên cứu, phát triển và huấn luyện cán bộ cho lý thuyết Nhân Vị là thị trấn Vĩnh Long, nơi được mệnh danh như Vatican của VNCH. Quân nhân, công chức, từ nhỏ đến lớn thảy đều phải theo học lớp huấn luyện Nhân Vị ở Vĩnh Long. Soạn thảo và phụ trách huấn luyện phần lớn là các linh mục dưới sự giám sát của giám mục Ngô Đình Thục.*

... Biến chính 1 tháng 11 năm 1963 chỉ là một cái gì phải có để kết thúc một giai đoạn suy vi thậm tệ của miền Nam. *Ông Diệm ít nhiều đã biết đến tình trạng suy thoái trong sự lãnh đạo của ông. Vốn tính bướng bỉnh, tự kiêu ông không nghe những lời khuyến cáo. Ngược lại chế độ mỗi ngày một đi vào sai lầm tệ hại. Hàng ngũ nịnh thần mỗi ngày một đông và người thức giả chỉ còn bưng tai bịt mắt nếu không phải nằm trong lao tù. Ngay những người Thiên Chúa giáo cũng nhận ra sự lung lay của chế độ và một số đã lên tiếng yêu cầu ông Diệm cải tổ Chính phủ và sửa đổi chính sách...*

Về Ngày 1-11-1963

Tạp chí Hồn Việt số 3 Bộ Mới năm thứ 8, Califonia Hoa Kỳ, trang 23, 45 và 63.

... Từ năm 1954 đến 1963, chế độ bán phong kiến và bán thuộc địa đã giam cầm dân tộc ta trong bùn lầy của **ích kỷ giòng họ và cá nhân, của những tư tưởng lạc hậu, phản dân tộc và phản tiến bộ**.

Biến chính 1 tháng 11 năm 1963 có được kết quả vì nó **đúc kết ý nguyện toàn dân**. *Nhưng những kẻ chủ xướng không mang bản chất cách mạng, đầu óc ít nhiều nhiễm tánh nô lệ, hưởng thụ cá nhân, kém cỏi về cả chính trị lẫn học vấn, đức bạc mà tham vọng cao, nên thay vì mở ra một chu kỳ cách mạng cho nhân dân thì lại* **khép kín trong quyền lợi quân phiệt với nhau, nhắm mắt làm theo nước ngoài** *để an bề địa vị. Quyền lợi của hai đế quốc Tây và Đông, vốn xung đột, giờ đây tìm được thí điểm là đất nước chúng ta.*

Chính Danh Kháng Chiến

Tuần báo Tin Việt số 39, ngày 28-10-1984, Santa Ana, Hoa Kỳ.

60. <u>SÁNG DỘI MIỀN NAM</u>

- Tạp chí. (Xuất bản tại Sài Gòn từ thập niên 1950').

Trong chính thể cũ của nhà Ngô, vì **kẻ cầm quyền bất tài nên ghen sợ người tài và vì độc tôn nên không ưng cho ai có ý kiến gì khác lạ** *góp vào việc trị nước an dân. Bởi thế mà ngoài số nhân tài bị tù đày ám hại, ngoài số người rút ra hải ngoại lưu vong, đại đa số người khác đã thụ động đề kháng và nhân dân hết sức dửng dưng với mọi chính sách nhà nước.*

Vận Hội Mới

Bài Quan Điểm, Tạp chí Sáng Dội Miền Nam bộ mới số 1, Sài Gòn 1964.

61. <u>DOÃN QUỐC SĨ</u>

- Nhà văn, tù nhân Lương Tâm của Amnesty International (sau 1975)
- Giáo sư Đại học Văn Khoa và Đại học Vạn Hạnh, Sài Gòn.
- Tác giả cuốn: **Ba Sinh Hương Lửa, Người Việt Đáng Yêu, Khu Rừng Lau**, và rất nhiều tác phẩm nghiên cứu văn chương khác.

Bảo là người Mỹ đã giết Diệm. Không! **Diệm đã chết trong lòng dân tộc** *từ lâu. Mỹ chỉ đến lượm xác sống của y.*

Giai phẩm Chó

Đăng lại trên Tạp chí **Việt Nam Hải Ngoại** số 8 ngày 15-9-1977 San Diego, Hoa Kỳ.

Sau khi dân tộc đã bị Hồ Chí Minh lừa, Ngô Đình Diệm là một trường hợp hãn hữu được dân tộc trao trọn vẹn cho niềm tin trước khi y tự chứng minh bằng cách hành động. Diệm không biết hưởng diễm phúc đó. **Quyền hành đã nắm trọn và chia cho anh em trong nhà. Kinh tế quốc gia đã nắm trọn và ban tài phát lộc cho gia nô**. *Nghĩ rằng như vậy thì Tần Thủy Hoàng từ nhất thế đến vạn thế là điều chắc rồi còn gì. Nhưng* **dân tộc đã nói KHÔNG,** *và lưỡi cày Kim Cương đã cày ruỗng đất đứng của y rồi còn đâu.*

Người Việt Đáng Yêu, Lời Mở Đầu

Nhà xuất bản Sáng Tạo, Sài Gòn, 1965.

62. <u>NGÔ QUỐC SĨ</u>

- Giáo sư, nhà thơ.
- Trong nhóm chủ biên Tạp chí *Ngày Về*, Colorado và Califonia.

... Trở lại trường hợp Việt Nam, sự khủng hoảng niềm tin cũng đã tạo nên bao rối ren và đưa tới những thất bại ê chề. Giai đoạn 1956 đến 1960 được coi là giai đoạn tạm ổn định nhờ sự tin tưởng của dân chúng vào chính quyền. Nhưng sau đó, **những lỗi lầm của gia đình họ Ngô đã làm cho dân chúng dần dần mất tin tưởng**. *Sự chống đối càng ngày càng mạnh và sự xâm nhập của Cộng Sản, vì thế, càng ngày càng gia tăng.*

Niềm Tin Và Lẽ Tất Thắng

Tạp chí Người Việt Tự Do số 63, ngày 15/7/1980 Tokyo, trang 37.

63. <u>LÊ VĂN SIÊU</u>

- Giáo sư Đại học Văn Khoa, Đại học Vạn Hạnh, Sài Gòn.
- Sử gia.
- Tác giả các công trình nghiên cứu văn hóa và văn minh Việt Nam: **Việt Nam Văn Minh Sử Cương** (1967), **Việt Nam Văn Minh Sử Lược** (1972), v.v...

... Về sách và báo chí thì hồi tiền chiến, dưới thời Pháp thuộc, văn nhân ký giả còn hưởng được nhiều tự do dân chủ hơn dưới chính thể Cộng Hòa (NĐD) ngày nay.

Tập Kỷ Yếu hội Bút Việt được trích đăng lại trong

"Văn Hào và Nhà Cách Mạng Nguyễn Tường Tam".

Tạp chí **Khai Phóng** số 5 ngày 1-9-1981 từ trang 27 đến 33. Los Angeles, Hoa Kỳ

64. <u>TRƯƠNG BẢO SƠN</u>

- Chiến sĩ Cách mạng (Việt Nam Quốc Dân Đảng)
- Giáo sư.
- Nhà văn.

... Anh đã biết thoái. Anh đã sửa soạn bước thoái của anh kịp thời đúng lúc. Chết để **dội thêm trái bom vào cái chế độ độc tài tàn bạo của anh em Ngô Đình Diệm.** *Chết để thức tỉnh biết bao nhiêu người nhất là giới thanh niên, sinh viên và học sinh. Để thúc đẩy cho cuộc cách mạng toàn dân sớm bùng nổ và hoàn thành. Cái chết của anh cũng tuyệt hảo, cũng cao cả, đẹp như sự nghiệp văn chương và cách mạng của anh.*

Chân Dung Nhất Linh

Đại Nam, Sài Gòn, tái xuất bản tại Hoa Kỳ tr. 14.

(Về cuộc tự vận của văn hào Nhất Linh để chống lại chế độ Ngô Đình Diệm).

65. <u>LÊ TÁ</u>

- Cựu Hiệu trưởng trường Trung học Võ Tánh, Nha Trang.
- Cựu Thanh tra Nha Trung học.

... Nói về chuyện cũ, tôi kể anh nghe thêm về ông Diệm. Tôi có ba người thân biết rõ ông Diệm kể như sau:

1. Ông Huỳnh Hòa. Hồi cuối tháng 6/54, Huỳnh Hòa và tôi đến Paris. Đến nhà người bạn là Cao Văn Chiểu, bí thư của ông Diệm tại Pháp. Ông này nói: hai anh ở bên nhà mới qua, để tôi giới thiệu với Cụ để hai anh nói cho Cụ rõ tình hình chứ Cụ cứ tin mấy cái thơ ở bên nhà, sai hết. Tôi không đi, chỉ Huỳnh Hòa đi thôi. Đi về, Huỳnh Hòa kết luận: ông Diệm rất tầm thường, không có ý thức chính trị nữa là khác.

2. Một người bạn thân, giáo viên người Huế, bạn học với ông Diệm ở trường Pellerin (Huế). Ông Diệm đậu Diplome, ông ta hỏng. Ông này cũng nói ông Diệm không có gì đặc biệt hết, tầm thường lắm.

3. Đại tá Nguyễn Quang Hoành thì nói mỗi khi ông Diệm đi kinh lý hoặc khi nào cần nói điều gì thì Trần Ngọc Liên, Bộ trưởng phải soạn trước cho ông.

Riêng tôi thì có lần các Hiệu trưởng Trung học và Thanh tra họp ở Sài Gòn, được ông Diệm tiếp tại dinh Độc Lập. Tôi bị ngồi hàng ghế đầu, cách ông Diệm 3m. Thật là một giờ cực hình. Ông ta nói gì mà không đầu đuôi thứ tự gì hết. Đụng đâu nói đó. Buồn ngủ quá sức mà cũng phải ráng mở mắt.

Trích thư riêng từ Olympia, Washington ngày

12/4/1984 gửi ông Lê Nguyên Long ở Fresno và

được giao lại cho tác giả để làm tài liệu.

66. <u>TRƯƠNG NHƯ TẢNG</u>

- Cựu Bộ trưởng Tư Pháp của Chính phủ Lâm Thời Cách Mạng Miền Nam (Mặt trận Giải phóng Miền Nam). Từ bỏ hàng ngũ Việt Cộng, chống lại Cộng Sản Hà Nội, vượt biển tìm tự do và tị nạn chính trị tại Pháp từ năm 1978.
- Tác giả *Mémoires d'un Vietcong*

Trong vùng Cao Nguyên được gọi là "Người Thượng" chính sách của Diệm thật là tàn nhẫn và hủy hoại. Để kiểm soát dân Thượng, công chức và binh sĩ đã dùng võ lực đuổi dân các Làng Thượng về vùng thung lũng làm cho họ phải xa lìa đất đai và mồ mả tổ tiên. Tại tỉnh Ban Mê Thuột cũng như tại nhiều nơi khác, những tập quán xã hội vốn đâm sâu gốc rễ từ lâu đời bị biến động do những vụ di dân áp buộc làm cho người Thượng xem như là một chính sách hoàn toàn tàn bạo không chối cãi được.

Cho đến cuối năm 1958 Diệm đã thành công rực rỡ trong việc làm tan rã hàng ngũ các đối phương và củng cố được chính quyền. Nhưng đồng thời ông ta cũng **làm phân hóa nhân dân ra nhiều mảnh và tạo nên một phong trào thù hận khắp nước.** *Khi mới lên cầm chính quyền, Diệm không được mấy ai biết đến nhưng chẳng bao lâu ông ta tự tạo ra mối căm thù khắp nơi.* **Ông ta trở thành một nhà độc tài chỉ dựa vào khối người Công giáo Bắc di cư** *làm hậu thuẫn và những kẻ dựa thế để làm giàu. Tệ hơn nữa ông ta đã sát hại rất nhiều người yêu nước từng chiến đấu chống Pháp...*

Sự ra đời của Mặt Trận Giải Phóng Miền Nam

Mémoires d'un Viet Cong, Paris 1985, trang 83.

67. <u>PHẠM CÔNG TẮC</u>

- Đức Hộ pháp, Giáo chủ đạo Cao Đài.
- Chiến sĩ Cách mạng bị Pháp bắt đày qua Phi Châu từ năm 1940 đến năm 1946 mới được thả cho về nước.

... Chính phủ Ngô Đình Diệm chưa thực thi dân chủ và chưa hành động đúng chính sách của Mặt Trận Thống Nhất gồm nhiều đoàn thể và đòi hỏi một chính phủ Liên Hiệp Quốc Gia, do các đảng phái đã chấp nhận trong bản Tuyên ngôn ngày 3-3-1955.

Hai Mươi Năm Qua

Đoàn Thêm, Sài Gòn 1969, trang 164, 165.

68. <u>TRẦN CÔNG TÂM</u>

- Nhà văn, nhà báo

... Ông Tuần phủ Ngô Đình Diệm trở thành Tổng thống, và ông Đốc phủ sứ Nguyễn Ngọc Thơ trở thành Phó Tổng thống. Điểm khác biệt duy nhất là ngày trước lớp người này lãnh đạo quốc gia Việt Nam dưới sự chỉ huy của Pháp, ngày nay họ lãnh đạo VNCH dưới sự cố vấn của siêu cường Hoa Kỳ.

Được **khai sinh bởi Hoa Kỳ và tiếp nối chính sách cai trị kiểu thực dân Pháp nhưng lại theo tinh thần độc tài và phương pháp tàn bạo của Cộng Sản** *, những người cầm đầu VNCH đã đàn áp và tiêu diệt tất cả đảng phái quốc gia và các lực lượng dân tộc khác, đã duy trì nguyên trạng bất công áp bức do Thực dân Pháp để lại...*

Trước khi Cộng Sản Hà Nội gởi hàng trăm ngàn binh lính vào Nam thì **chế độ Ngô Đình Diệm đã là môi sinh tốt đào tạo ra hàng trăm ngàn cán bộ Cộng Sản tại miền Nam Việt Nam**. *Không những xô đẩy dân chúng về phía Cọng sản, chế độ NĐD còn xô đẩy những người ủng hộ nó một cách hăng say nhất là QĐVNCH và Hoa Kỳ phải đứng lên chống nó. Cuối cùng, chế độ không có hậu thuẫn quần chúng, không có tinh thần dân tộc, không có tác phong cách mạng này đã bị lật đổ vào ngày 1-11-63.*

Những Chế Độ Tự Hủy

Tạp chí Khai Phóng số 10 ngày 15-2-1983. Los Angeles, Hoa Kỳ.

69. <u>TỪ TÂM</u>

- Bình luận gia chính trị Nguyệt san *Dân Quyền*, Montréal, Canada.

... Đảng Cần Lao chỉ có hình thức nên không đóng nổi vai trò một đảng cầm quyền... Mọi hoạt động, đường lối của chế độ đều do cố vấn Ngô Đình Nhu quyết định và **hầu hết đều thuộc các quyến thuộc và những người cùng tôn giáo với Tổng thống Ngô Đình Diệm nắm giữ** *các chức vụ then chốt của chính quyền trung ương. Nạn hối mại quyền thế vì thế phát sinh dù không lớn như chế độ sau, nhưng mầm mống của nó đã tiềm ẩn dưới một môi trường tốt.*

... Không thể bảo nền Đệ Nhất Cộng Hòa tồn tại thì không có tháng Tư đen 1975. Sự thực anh em cố Tổng thống Ngô Đình Diệm chết đúng lúc để tên tuổi họ đi vào lịch sử. Sự thật **mọi diễn biến đưa đến sụp đổ đều không thể tránh khỏi do những sai lầm căn bản**. *Toàn bộ chế độ chỉ được lãnh đạo bởi hệ thống thư lại hơn là hệ thống cán bộ có tổ chức, có huấn luyện. Vô tư tưởng, vô đường lối ngắn và dài hạn, đó là những điểm căn bản đưa đến sụp đổ trước một kẻ thù cả quyết, có tổ chức như Cộng Sản.*

"Bài học lịch sử 30-4"

Tạp chí **Dân Quyền** số 8, tháng 4-1981 Montréal, Canada.

70. <u>NGUYÊN TÂN</u>

... Cuộc đảo chính của quân đội ngày 1-11-1963, **vì được dân chúng ủng hộ nên đã biến cải thành một cuộc cách mạng nhân dân.**

Khi nhận thấy chính thể của Đệ Nhất Cộng Hòa không đáp ứng đúng nguyện vọng của quần chúng và bị dần dần sa lầy trong các cuộc tranh chấp giữa phe phái nguy hại cho quyền lợi quốc dân, quân đội đã phải đứng dậy lật đổ chế độ cũ để tìm cách đưa miền Nam Việt Nam trở lại thiên chức Cách Mạng .

Quân đội trước sứ mạng thực hiện Cách Mạng Quốc Gia

Tập san Quốc Phòng số 19, Sài Gòn trang 74 và 81.

71. <u>QUÁCH TẤN</u>

- Thi sĩ: **Một Tấm Lòng, Mùa Cổ Điển, Đọng Bóng Chiều**
- Nhà nghiên cứu, tác giả: **Xứ Trầm Hương, Nước Non Bình Định**
- Giáo sư Trung học Võ Tánh, Nha Trang.

... Sau khi **thanh toán xong các đảng phái quốc gia, tiêu diệt xong các lực lượng đối lập**, *họ Ngô ra sức củng cố địa vị và bắt đầu đàn áp Phật giáo.*

Phật giáo chủ trương từ bi nhẫn nhục. Người Phật tử luôn luôn tu dưỡng, tánh ôn hòa và bền gan chịu đựng. Tưởng là nhu nhược, họ Ngô không còn che dấu lòng kỳ thị tôn giáo: Chánh sách đàn áp Phật giáo được bộ hạ trắng trợn thi hành. Cờ Phật giáo treo vào ngày Phật Đản 2507, tức ngày rằm tháng Tư năm Quý Mão (8-5-63) bị triệt hạ, súng đạn nã vào đám Phật tử đi dự lễ. Sau đó những cuộc khủng bố tiếp tục.

Xứ Trầm Hương

Lá Bối Xuất bản, Sài Gòn 1970 trang 451.

72. <u>NGUYỄN THÁI</u>

- Chủ tịch Hội Sinh Viên Công Giáo Việt Nam tại Mỹ.
- Tổng giám đốc Việt Nam Thông Tấn Xã, 1955-1961.
- Tác giả **Is South Vietnam Viable**?

... Nếu người ta có thể tìm được một thể chế chính quyền tốt đẹp thì câu hỏi được đặt ra ở đây là chế độ Ngô Đình Diệm có đủ khả năng để đạt đến thể chế đó hay không? Những chứng cớ đầy đủ chi tiết được trình bày trong những chương sách đã chứng tỏ rằng chế độ Ngô Đình Diệm đã không đạt được hai yếu tố: Tư cách chính trị và một nền Hành chánh hữu hiệu. Quả vậy, dù đã viện cớ chống Cộng để áp đặt lên miền Nam Việt Nam một sự cai trị cứng nhắc, tư cách chính trị của ông Ngô Đình Diệm như một nhà lãnh đạo đã bị thách thức trong mấy năm gần đây.

Về yếu tố thứ nhì, người ta có đầy bằng cớ để chứng tỏ cái kiểu cai trị kỳ lạ của ông Diệm khó mà đạt được một nền hành chánh hữu hiệu. Để tóm tắt lại những gì đã trình bày, sau đây là năm lý do của sự thất bại của chế độ Ngô Đình Diệm trong tiến trình trở thành một chính quyền tốt đẹp:

1. Quan niệm của ông Diệm về chính quyền là một quan niệm không đồng nhất và hỗn độn. Ông đã tạo miền Nam Việt Nam thành một xã hội bị kiểm soát trong khi vẫn ca tụng lý tưởng tự do. Điều này gây nên bất mãn lớn lao trong quần chúng đối với chế độ của ông. **Trong khi vừa tuyên bố dân chủ vừa áp đặt độc tài một cách bất nhất, ông đã phá vỡ lý tưởng cao đẹp của một xã hội tự do** *đồng thời không đạt được sự tổ chức hữu hiệu đặc biệt của một chế độ độc tài. Vừa nửa vời vừa bất nhất, ông đã bị phê bình trên cả hai khía cạnh, bất lực và độc tài.*

2. Ông Diệm cũng đã đánh mất cái tiếng tăm ngay thẳng của ông: Giữa thời kỳ những loạn chính trị của năm 1954, người dân Việt đã tin tưởng có ít nhất là một người, ông Ngô Đình Diệm, sẽ không phản bội dân tộc. Nhưng trong những năm gần đây, nhiều trường hợp đã làm **người dân mất tin tưởng ở ông Ngô Đình Diệm**, *từ đó ông mất cái bùa chú chính trị quý báu nhất của ông: tiếng tăm liêm khiết của ông.*

3. Cái ám ảnh phải vượt qua các trở ngại chính trị bằng mọi giá đã làm vỡ uy tín của ông Diệm cũng như là một nhà ái quốc, một lãnh tụ quốc gia chân chính. Mãi **coi sự an ninh cá nhân nặng hơn sự an ổn của nhân dân, mãi đặt sự sống còn của chế độ mình lên trên quyền lợi quốc gia**, *ông Diệm đã mất đi cái hấp lực đối với quần chúng vì xưa nay ông vốn được coi như một người không màng quyền thế.*

4. Chính quyền gia đình trị vô hình của ông Diệm tạo nên một thái độ hành chánh lệch lạc làm nguy hại đến việc thực hiện những mục tiêu của chính quyền miền Nam: chống Cộng và phát triển.

Liên hệ với chính quyền gia đình trị vô hình là những tổ chức hoặc nhân vật núp bóng lợi dụng thời cơ. Họ **không để tâm đến sự an sinh của dân chúng mà chỉ nghĩ cơ hội để khai thác chế độ**. *Họ ủng hộ ông Diệm không bởi lòng tin tưởng ở ông ta mà bởi ông ta có thể làm cho họ vừa giàu có vừa được tiếng phục vụ "Cách Mạng Nhân Vị".*

Trong khi đó, những người thực tâm ủng hộ ông Diệm, những người hết lòng giúp ông ta chống Cộng và khởi đầu cuộc phát triển quốc gia là những người lo lắng cho chính sách "tự phá hủy" của chế độ. Phần lớn những người này vẫn tiếp tục nhiệm vụ của họ ở công sở nhưng trong lòng lại mang một mối ẩn ức là **chế độ đang theo một chính sách sẽ dẫn quốc gia đến thảm họa**. *Vài người nổi dậy chống lại chế độ thì bị gởi đi trại cải tạo hay bị bắt buộc phải xuất ngoại.*

Bởi vì chế độ không thể chấp nhận chỉ trích, dù là chỉ trích xây dựng, người dân không có một phương cách bất bạo động nào để nói lên đề nghị hay ý kiến có ích lợi cho chính quyền.

Hậu quả là những phần tử muốn cải tổ xã hội đã bị lôi kéo vào những hình thức đối lập quá khích như vào bưng với Việt Cộng hay âm mưu đảo chánh quân sự.

5. Bệnh **tôn thờ cá nhân ông Diệm đã tạo thành một tình trạng nịnh bợ phổ quát và những cách cư xử giả dối.** *Điều này dẫn đến việc che dấu nhà lãnh đạo tình trạng thật của đất nước. Những người thân cận chỉ biết nịnh hót và lợi dụng biết rằng sẽ có cơ hội cho họ nếu họ giữ những nhà lãnh đạo ở xa quần chúng, nhất là ở xa những người có thể đánh thức nhà lãnh đạo ra khỏi ảo tưởng.*

Vì những nhà lãnh đạo thích nghe những lời xiểm nịnh hơn là lời phê phán và vì điều kiện an ninh sa sút tạo nên nghi ngờ, họ trở nên mất tin tưởng người ngoài và chỉ biết đến các thân nhân trong gia đình. **Chế độ trở nên hoàn toàn cô lập** . *Những kẻ nịnh hót lợi dụng triệt để để làm giàu nhưng họ không có ý muốn hay khả năng để thu phục nhân dân cho chế độ. Do đó miền quê Việt Nam đã mở rộng cửa cho tuyên truyền phá hoại của Việt Cộng.*

Is South Vietnam Viable?

Manila 1962 trang 289-293.

73. <u>LÊ VĂN THÁI</u>

- Phụ tá Giám đốc Sở Nghiên cứu Chính trị Phủ Tổng thống, Chính phủ Ngô Đình Diệm.

... Khi đi cùng chế độ Diệm, dù lỡ làm việc dưới quyền ông Nhu, tôi cũng chỉ thấy mình là một cộng sự viên trên căn bản phục vụ Dân Tộc. Rồi đến 1962, thấy **nhà Ngô gây nhiều bất mãn cho quần chúng** *và nhiều lần nói cùng ông Nhu, và hai lần đã đề cập đến chuyện sửa sai chế độ cùng Bác, tôi đã bắt buộc phải tính chuyện đảo chánh vậy. Tôi đã khởi việc này cùng anh (Trần Kim) Tuyến ngay sau khi vụ Phật giáo bùng nổ ở miền Trung, và anh Tuyến bắt đầu tham dự từ đó...*

... Về chuyện Phật giáo và Công giáo, tôi xin thưa Bác, có anh Đinh Thạch Bích làm chứng là tôi luôn luôn coi Công Giáo là... nên **việc Công giáo ủng hộ các chính quyền đương thời là chuyện dĩ nhiên.**

Về Phật giáo thì tôi hoàn toàn đồng ý cùng Bác về sự bất công của Dụ số 10 nhưng xin Bác rõ cho là Ngô Đình Thục là thủ phạm chánh trong vụ này...

Thư riêng từ San Diego, Hoa Kỳ gửi tác giả ngày 31-10-1977.

74. <u>VŨ VĂN THÁI</u>

- Nguyên Tổng giám đốc Nha Ngân Sách và Ngoại viện Chính phủ Ngô Đình Diệm.

... Càng ngày cá nhân tôi càng bị sử dụng để tạo ảo tưởng rằng chính quyền Việt Nam đang có một chính sách chặt chẽ. Trong khi đó, thật ra tôi không còn có thể làm việc một cách hữu hiệu nữa.

Is South VietNam Viable?

Nguyễn Thái, Manila 1962, trang 292.

(Trả lời cuộc Phỏng vấn của báo Washington Post, ngày 24-11-1961 để giải thích lý do vì sao đã từ chức Tổng giám đốc Nha Ngân Sách và Ngoại viện vào năm 1961 và tự ý lưu vong đến Hoa Kỳ).

75. ĐOÀN THÊM

- Luật gia
- Nhà văn. Tác giả: *Những Ngày Chưa Quên, Chuyện Từng Ngày*
- Nguyên Đổng lý văn phòng Bộ Phủ Tổng thống thời Đệ Nhất Cộng Hòa.

... Như nhiều người đã biết, ông Diệm ưa coi tướng mạo của nhân viên. "Tỉnh trưởng nọ mắt trắng môi thâm, Trung tá kia coi bộ chung thủy, Giám đốc kia cổ dài đầu dài như rắn (tête serpent). Phải chăng lâu dần tôi cũng lây phần nào thói quen của ông nên rồi có lúc tự hỏi: Thế còn tướng ông thì sao?"

Và có dịp đi qua phòng ông hay gặp ông là tôi nhìn, nhìn nhiều hơn nghe. Nhìn ông cũng là một cách trốn khỏi những câu chuyện rất dài mà ông hay kể, bên cạnh những vấn đề phải trình lên ông. Nhiều vị đã lắng tai hàng giờ đến nỗi tê chân mỏi lưng muốn ngáp mà vẫn cứ ngậm miệng. Tôi đã mách bí quyết của tôi (nhìn nhiều hơn nghe) vài bận là hiệu nghiệm, để hiện diện mà vẫn thoát ly, ở trong gang tấc mà vẫn ngoài quan san.

Xét thoáng qua thì đã lắm người coi **ông là nhân vật tiêu biểu một cách điển hình nhất cho quan to thời trước mà ông là hiện thân cuối cùng**. *Người đẫy đà, bụng nở nang, mặt to tai lớn; dưới mắt những vị thuộc thế hệ 1922 trở về xưa thì ông đáng vẻ "đường bệ" của nhiều Tổng đốc, Thượng thư, một vẻ rất khó chịu đối với thần kinh của những người ít tuổi hiện nay, vẻ đó còn lộ ra hơn với bộ khăn xếp áo dài: đó là một sự thiệt thòi lớn cho người lãnh đạo vì bề ngoài cũng không thể gây thiện cảm cho thanh niên.*

Có người còn cắt nghĩa chức vị Tổng thống bằng tướng "ngũ đoản": thân ngắn, chân tay ngắn, trán ngắn... Tôi bẻ lại "Thế thì lầm rồi, có lẽ ông Diệm: lục, thất, bát đoản mới phải".

Điểm khác được nhiều người chú ý là dáng đi. Một số chính khách đối lập đã kêu: Chân lạch bạch, hai cánh tay bơi như rùa. Thật ra ông đi rất mau dầu người cân nặng.

Tôi nghĩ ông đi mau vì hay mắc cỡ muốn tránh những con mắt to mò. Ông dễ đỏ mặt và hay ngượng nghịu khi phải qua hàng ngũ đón chào nhất là nếu có đàn bà phụ nữ.

Ông thẹn mà cố cười, thì tôi liên tưởng đến một kẻ ngây thơ Simplet, một trong bảy anh lùn chạy quanh cô Bạch Tuyết của Walt Disney. Thật khác hẳn khi ông nổi giận: mặt đỏ bừng, đôi mắt đầy oán hận có lẽ vì ông lòng trắng nhiều hơn lòng đen, dung mạo dữ như người say rượu.

Cảm tưởng của tôi về toàn thân ông cũng tương tự như về trí não của ông: một khối vững chắc nhưng nặng nề, **đầy chật nên khó cởi mở** *co tròn và chìm lặng vào trong thì dễ hơn phơi bày rộng rãi...*

Những Ngày Chưa Quên

Đoàn Thêm - Nam Chi Tùng Thư Sài Gòn 1969, cơ sở xuất bản Đại Nam tái phát hành tại hải ngoại.

76. NGUYỄN CHÁNH THI

- Trung tướng Quân lực Việt Nam Cộng Hòa.
- Tư lệnh Binh chủng Nhảy Dù năm 1960.
- Cầm đầu cuộc đảo chính 11-11-1960 và sau đó lưu vong tại Cao Miên.
- Tư lệnh Quân đoàn I, 1965.
- Lưu vong tại Hoa Kỳ từ 1966.
- Tác giả hồi ký *Một Trời Tâm Sự.*

... Họ không mong ước gì hơn là quật ngã chế độ phản bội, thối nát của gia đình họ Ngô mà quân đội xem như là thù nghịch (...). Đảo chánh (...) là một cơ hội tốt đẹp mà họ vẫn mong chờ từ lâu để trút nỗi căm hờn của mình, trả thù cho các chiến hữu đã hi sinh, và rửa nhục cho quốc dân.

Chánh phủ Ngô Đình Diệm sau 6 năm cầm quyền đã tỏ ra **hoàn toàn bất lực trong công việc kiến quốc và cứu quốc**, *giữa lúc Cộng Sản càng ngày càng tăng áp lực. Ngô Đình Diệm đã áp dụng chính sách độc tài phong kiến, gia tộc trị mù quáng, đặt* **những tham vọng ích kỷ của gia đình y lên trên quyền lợi tối cao của đất nước**.

Quân đội, lực lượng chính yếu của quốc gia, bị nghi kỵ, chia rẽ; mọi tầng lớp nhân dân bị bóc lột, áp bức, miệt thị; tự do không được bảo đảm, **dân tộc bị dồn vào họa diệt vong**.

Trước tình thế đen tối của đất nước, quân đội đã đứng lên lật đổ chính quyền Ngô Đình Diệm và tạm thời điều khiển Chính phủ với sự tham gia của những nhân sĩ quốc gia để kịp thời thi hành những biện pháp chống Cộng và cứu quốc.

Biến Cố 11-11-1960

Trần Tương, Sài Gòn 1971 các trang 20 và 41.

77. <u>NGHIÊM XUÂN THIỆN</u>

- Kỹ sư.
- Tổng trấn Bắc Việt (thời Quốc trưởng Bảo Đại).
- Chủ nhiệm Tuần báo *Thời Luận.*

... Còn về việc bầu cử dân chủ thì sao?

Dưới thời "phong kiến và thực dân" Nguyễn Văn Tâm (thời Bảo Đại 1953) cử tri bị đe dọa và bắt buộc phải đi bầu Hội Đồng Hàng Tỉnh và Hội Đồng Hàng Xã, ấy vậy mà những cuộc bầu cử ấy còn đỡ hơn những cuộc bầu cử bây giờ vì thuở ấy không có ai bị chở bằng xe nhà binh vào Sài Gòn để "trợ giúp cho cuộc bầu cử".

Còn về chế độ Tổng thống của ông thì sao?

Ông hãnh diện vì đã tạo được cho Việt Nam một chế độ mà ông nghĩ là giống như chế độ tại Hoa Kỳ. Nếu hai chế độ này giống nhau thì hai chế độ ấy cũng liên quan với nhau như mối liên hệ giữa một tòa nhà chọc trời và ngôi lều lợp tôn là vì cả hai đều là "nhà" cho người ta ở.

Tại Hoa Kỳ, Quốc Hội quả là diễn đàn của dân và Nghị sĩ, Dân biểu là những người làm luật, nghĩa là họ là những người tự do, bất vụ lợi và không sợ hãi chính quyền, là những người biết rõ bổn phận của mình và dám chu toàn những bổn phận ấy. Tại đây Dân biểu chỉ là những công chức làm luật như người xướng ngôn viên của đài phát thanh, nghĩa là **đọc lớn những bài đã được người khác soạn sẵn cho mà đọc.**

The Two Vietnam

Bernard Fall trang 270, 271 trích từ Tuần báo Thời Luận số 440 ngày 15-3-1958.

(Trên đây là một đoạn trong bài **Thư gửi cho ông Nghị của tôi** của ông Nghiêm Xuân Thiện mà theo Bernard Fall thì ông Thiện đã dám công khai nói ra một điều mà nhiều người Việt Nam tuy không nói ra nhưng đều đã nghĩ đến).

78. <u>NHẬT THỊNH</u>

- Giáo sư
- Nhà văn.

... Nhất Linh chết vì chính trị. Chết để gây tác động tâm lý, để lên án chế độ và để tự giải thoát... Ông chết đi có người cho rằng ông tiêu cực. Ông không giám chống đối Ngô Đình Diệm thẳng thắn. Sự thật, ông chọn sự siêu thoát là ông đã chọn cái thái độ của người quân tử: làm điều phải, thủ tiết.

Chân Dung Nhất Linh

Nhật Thịnh - Đại Nam, Sài Gòn. Tái xuất bản tại Hoa Kỳ, trang 25.

79. <u>HUỲNH SANH THÔNG</u>

- Giáo sư Đại học Yale Hoa Kỳ.
- Học giả
- Chủ trương *Vietnam Forum*, Hoa Kỳ.

... Một điều oái oăm về chánh phủ miền Nam Việt Nam là dưới quyền lãnh đạo của một vị Tổng thống ghét đàn bà, Chính phủ đó đã trao quyền cho một người đàn bà với quyền lực không tiền khoáng hậu: Bà Ngô Đình Nhu, em dâu của Tổng thống Diệm và Đệ nhất Phu nhân của quốc gia.

Cùng với chồng, là Cố vấn Chính trị và chiến lược gia của ông Diệm, **bà Nhu đã nắm chặt mấu chốt của nền kinh tế** *và bà đã bị nghi ngờ là đầu mối của tất cả sự tham nhũng lớn trong nước.*

The Greatest Little Man in Asia

Báo The Nation trang 141 tháng 2 năm 1961.

80. Cụ bà <u>ĐỨC THỤ</u>

- Nữ chiến sĩ cách mạng từ thời Thực dân đô hộ.

... Trước khi chết, em trai tôi đã thuê xe xích lô giờ để tôi đi phân phối tài liệu khử bạo và khai sơn phá thạch cho các chiến hữu và thay thế giấy đòi của ông Ngô Đình Nhu, tiếp xúc với ông Lê Văn Đồng, cứ tưởng em tôi giả vờ cáo bệnh.

Mặc dầu án lệnh thủ tiêu tôi, ông Trần Kim Tuyến (hiện tị nạn ở Luân Đôn) đã báo cho tôi biết, án lệnh đã thu hồi.

Khi tôi trở về bệnh viện, thấy ông Nguyễn Bảo Toàn xuất hiện trong phòng cấp cứu, tôi thúc dục ông Nguyễn Bảo Toàn đi ngay, chính quyền đi truy lùng, treo luôn giải thưởng một triệu rưỡi, nếu ông không đi thì chết cả lũ.

Vì cái giải thưởng to lớn đó, **người chiến sĩ Phật giáo Hòa Hảo, kiêm Tổng thư ký Dân Xã Đảng, phải chết tức tưởi dưới sông Nhà Bè cầu Tân Thuận,** *tôi không nhớ ngày, chỉ biết trước khi thủ tiêu, ông Toàn được nhét giẻ vào miệng cho vào vao bố, hai giờ đêm đem ra xe, người tài xế tên là Vũ, thấy trong bao bố còn cựa quậy, hỏi ai đấy, Nguyễn Bảo Toàn, thôi đem đi cho xong việc.*

Tâm Thư Gửi Lâm Văn Tết và Trịnh Đình Thảo

Tạp chí *Việt Nam Tự Do* số 1 ngày 6-9-81 Orange County, Hoa Kỳ.

81. <u>NGUYỄN ĐÌNH THUẦN</u>

- Phụ tá Bộ trưởng Quốc phòng, Đệ Nhất Cọng Hòa.
- Bộ trưởng Bộ Phủ Tổng thống, Đệ Nhất Cọng Hòa.
- Bộ trưởng Đặc nhiệm An Ninh và Quốc Phòng, Đệ Nhất Cọng Hòa.

... Vào giai đạn đó, **Nhu sa vào vòng nghện ngập và điều đó đã đẩy ông ta đến những trạng thái cực đoan**... *Người ta bắt đầu thấy những dấu hiệu điên loạn trên mặt ông ta, nhìn bất động như kẻ mộng du với một nụ cười lạnh lùng cố hữu...*

To Move A Nation

Roger Hillsman, trang 480. Doubleday and Co, Inc. New York 1967.

82. <u>NHẬT TIẾN</u>

- Nhà giáo.

- Nhà văn (giải thưởng Văn Chương Toàn Quốc). Tác giả: *Thềm Hoang, Chim Hót Trong Lồng, Mồ Hôi Của Đá.*

... Đại diện cho một nhóm nhà văn độc lập, không phụ thuộc một màu sắc chính trị, không gia nhập một đảng phái, hôm nay trước anh hồn của Văn hào, chúng tôi xin được bày tỏ lòng tiếc xót của chúng tôi.

Trọn một đời gian khổ, không ngại khó khăn, không màng danh vọng, Văn hào đã tận tụy hy sinh, từ bỏ mọi quyền lợi riêng để tranh đấu cho lý tưởng Tự Do, cho cuộc sống hạnh phúc của dân tộc.

Văn hào đã hoàn thành sứ mệnh cao quý của người cầm bút, Văn hào đã nêu cao sĩ khí bất khuất của truyền thống của những nhà văn chân chính.

Cái chết của Văn hào sẽ mãi mãi là bó đuốc soi sáng con đường tối tăm của chúng tôi đang đi, là niềm khích lệ lớn lao cho những khó nhọc mà chúng tôi sẽ gặp gỡ, là một tấm gương sáng lạn mà mãi mãi những kẻ cầm bút đi sau như chúng tôi phải soi vào để suy ngẫm.

Chúng tôi xin nguyện trước anh hồn của Văn hào là chúng tôi sẽ nhất quyết theo đuổi con đường cao đẹp mà Văn hào đã vạch ra.

Đó là hoàn thành sứ mệnh cao quý của các nhà văn.

Đó là sự **chống đối lại mãi mãi bạo quyền và bạo lực**.

Đó là sự đòi hỏi đến kỳ cùng quyền tự do được sống đúng nghĩa làm Người của toàn thể dân tộc như ý muốn của Văn hào trước khi nhắm mắt.

Chân dung Nhất Linh

Nhật Thịnh, nhà xuất bản Đại Nam.

(Lời vĩnh biệt đọc trước linh cửu của Nhất Linh Nguyễn Tường Tam trước khi hạ huyệt, tháng 7/1963).

83. HOÀNG ĐỒNG TIẾU

- Cựu giám đốc Công An Bắc phần Trung-Việt.

... Tôi quá buồn đã phục vụ nhà Ngô, sau này bội bạc còn muốn đem giam cầm là khác.

Về dâm ô, thì ngoài mụ Nhu còn ông Cẩn lại quá tay hơn. Sau khi làm Giám đốc (sau 1-11-63) tụi ở Nha Công tác, khai thác một con hầu bà Khả được đặc trách vào thư ký. Tiếng hầu bà Khả, chớ phục vụ ông Cẩn trong trường dâm dục... Nó còn khai rằng tụi vợ Nghị sĩ, Tỉnh trưởng đứa nào ông Cẩn để ý là "nói nó về thăm tau với", rồi xài hết. Nó khai và nêu tên tuổi hẳn hoi, cùng mật hiệu để tụi tôi tớ lui ra, để ông Cẩn ngủ với nó. Ngoài ra còn thằng con mụ Luyến, lấy con Bửu Hoàng (con Ưng Thông) bị đày đi qua Anh ở với ông Luyện, còn ở nhà ông lấy con ấy. Hồ sơ ấy, lúc ấy báo Mỹ và Việt thích lắm, nếu tôi đem bán là có bạc triệu. Tôi thâu lại và đem xé hết vì tôi muốn giữ hai chữ "thủy chung" và không muốn hại người xuống ngựa.

Từ đó tôi ngao ngán nhà Ngô thêm!

Thư riêng ngày 7-11-1977 gởi cho tác giả từ Vancouver, tiểu bang Washington.

84. TIỂU BAN NGHIÊN CỨU ĐỒNG MINH

... Ta phải nhận rõ cái chết của Diệm hay sự bỏ Thiệu là do tình nghĩa giữa một bên là tay sai và một bên là chủ Mỹ không dính dáng gì đến dân tộc Việt Nam cả.

Bởi một lẽ rất giản dị là **dân tộc Việt Nam không bao giờ rước Ngô Đình Diệm về nước hoặc đưa Nguyễn Văn Thiệu lên lãnh đạo**. *Do đó, cái chết của họ hay sự ra đi của họ không phải thuộc quyền quyết định của dân tộc Việt Nam.*

Nói một cách khác Mỹ đã đưa Diệm, Thiệu lên lãnh đạo Việt Nam để thi hành chính sách của Mỹ, chứ Diệm, Thiệu không phải dựa vào lực lượng nhân dân để lên nắm chính quyền lãnh đạo...

... Thực tế là chế độ Thiệu dễ thở hơn Diệm và chế độ Diệm dễ thở hơn chế độ Lê Duẩn ngày nay. Tất cả sự khác biệt đó chỉ là sự khác biệt về hiện tượng, còn bản chất các chế độ Diệm, Thiệu, Lê Duẩn vẫn là bản chất tay sai.

Nhìn Thẳng Vào Ta-Bạn-Thù

Tạp chí Cứu Nước số 1, trang 25 mùa Hạ năm 1983-Los Angeles.

85. <u>NGUYỄN HỮU TRÍ</u>

- Một lãnh tụ của đảng Đại Việt miền Bắc.
- Thủ Hiến Bắc Việt thời Quốc trưởng Bảo Đại.

... Ông Ngô Đình Diệm là người thế nào?

Khó nói lắm. Khó hiểu lắm. Từ lâu người ta đồn rằng ông ấy có đức độ cao, thanh liêm cương trực, vì thẳng tính mà bị Pháp cho về hồi 1932. Song đối với tôi, cả thành tích của ông ấy chỉ có sự triệt hồi đó mà thôi. Còn như con người ông ấy thì kín quá, như lẩn cả vào trong, có lẽ thâm lắm.

... Ông Diệm khác ông (Trần văn) Hữu. Ông Hữu muốn có toàn quyền, Ngài (Bảo Đại) không cho. Ngài đã chỉ cho tự do quyết định về các biện pháp an ninh và trong hạn 6 tháng một. Còn ông Diệm là người đạo gốc, lại mấy đời thờ nhà Nguyễn, chắc chắn là tôn quân, bảo hoàng và hết lòng với Ngài. Tài cán của ông Diệm thì tôi cũng như ông, chưa ai rõ. Nhưng trung thành với Ngài, thì tôi có thể tin.

Những Ngày Chưa Quên

Đoàn Thêm, trang 234, Đại Nam tái xuất bản. Glendale, California.

86. <u>NGUYỄN THẾ TRUYỀN</u>

- Kỹ sư.
- Hội viên Hội Đồng Thành Phố Hà Nội thời Pháp thuộc.
- Tự ý lưu vong tại Pháp để đấu tranh dành độc lập cho Việt Nam. Đã cùng với Nguyễn Ái Quốc công bố "Bản án thực dân Pháp (Le Procès de la Colonisation Francaise) .
- Ứng cử viên Tổng thống VNCH năm 1961.

... Xin cảm tạ ông Pineau đã thành thực đưa ra ánh sáng về cái tấn kịch miền Nam Việt Nam. Thế giới và quốc gia chúng tôi đã từng hỏi làm sao mà chúng tôi có được ông Ngô Đình Diệm làm Thủ tướng. Bây giờ thì chúng tôi biết được **không như phe nhóm ông Diệm nói rằng vì ông Diệm thanh liêm và tiếng tăm mà là nhờ ân huệ ông ta đã cầu xin được nơi hai cường quốc Pháp và Mỹ mà lên cầm quyền**. *Bây giờ chúng tôi biết được qua nguồn tin chính thức rằng hai cường quốc Tây phương ở xa nước chúng tôi, trong một ngày đẹp trời năm 1954 đã áp đặt lên chúng tôi một ông Thủ tướng chỉ để thích hợp cho hai quốc gia đó. Hoa Kỳ và Pháp hãy đem ông Diệm đi và hãy chấm dứt việc xen vào chánh tình nước tôi...*

Background To Betrayal

Hoa Kỳ, 1965, trang 31.

(Trên đây là một đoạn trong bức thư ngỏ của nhà Cách mạng Nguyễn Thế Truyền gởi cho Tổng thống Pháp Coty và Tổng thống Mỹ Eisenhower cuối tháng 4 năm 1956 sau khi ngoại trưởng Pháp, ông Christian Pineau, tuyên bố trong một bữa tiệc rằng Hoa Kỳ đã đưa ra điều kiện tiên quyết là nếu Pháp muốn được tiếp tục viện trợ thì phải để cho ông Ngô Đình Diệm làm Thủ tướng).

87. <u>LÊ MINH TRỰC</u> (Ký giả TÔ VĂN)

- Nhà văn, nhà báo, ký giả.
- Chủ nhiệm Bán nguyệt san *Thức Tỉnh*, Los Angeles.

... "Cái quan định luận", ngày nay Cụ Ngô Đình Diệm và các bào đệ của Cụ đã ra người thiên cổ, lịch sử phán xét vai trò của Cụ Ngô Đình Diệm cũng như của gia đình họ Ngô, nhất định không xét một khía cạnh mà phải xét toàn bộ. Hơn ai hết, ông Nguyễn Trân là một nhân vật đã từng hoạt động cho "lãnh tụ Ngô Đình Diệm" từ ngày Cụ Diệm còn "lang thang nơi nước ngoài" vận động chính trị để rồi giải pháp Ngô Đình Diệm được chấp nhận thay thế cho lá bài Bảo Đại của Thực dân Pháp. Viên quan Đại thần, Cựu Thượng thư Bộ Lại triều đình nhà Nguyễn, Cụ Ngô Đình Diệm được đưa về nước làm Thủ tướng, rồi làm Tổng thống khai sinh ra nền Đệ Nhất Cộng Hòa qua một cuộc trưng cầu dân ý ngày 13-10-1955, truất phế Bảo Đại, **quả là không xuất phát từ nguyện vọng nhân dân Việt Nam-nhân dân miền Nam Việt Nam-mà là do sự đặt dể của Mỹ.** *Đó là một sự thật của lịch sử, dù chúng ta có quý trọng, kính mến Cụ Ngô Đình Diệm cũng không thể phủ nhận được. Lúc đó có thể Cụ Ngô Đình Diệm cũng như ông Ngô Đình Nhu, Ngô Đình Luyện, Đức cha Ngô Đình Thục và các đồng chí của Cụ muốn lợi dụng thời cơ, sự bắt buộc của thời cuộc, Mỹ phải dính dấp vào Việt Nam, để về nắm chính quyền rồi sau đó sẽ dựa vào Mỹ thực hiện một cuộc Cách mạng Dân tộc, Dân chủ. Đó là sự chủ quan mà quên điều kiện khách quan của Đồng minh Hoa Kỳ phải làm đồng thời quên cả kẻ thù là đế quốc Cộng Sản Nga Sô và bọn tay sai...*

... Năm 1956 tôi bị chế độ Tố Cộng Đệ Nhất Cộng Hòa bắt giam 17 tháng ở lao Bà Chiểu rồi đi an trí tại Trung tâm Cải huấn Tam Hiệp ở Biên Hòa. Trong thời gian đó, tôi và một số anh em Đại Việt, Việt Quốc, Duy Dân, Hòa Hảo, Cao Đài, Bình Xuyên v.v... trong số này có cả ông Hà Thế Ruyệt hiện có mặt tại vùng Los Angeles này, **bị giam chung với cán bộ Cộng Sản và những người đi kháng chiến chống Pháp không tập kết** *trong đó có ông tú tài Đính ở Bạc Liêu, ông Thiếu Sơn, Lê Sĩ Quý v.v... đều bị góp chung là Cộng Sản...*

Chúng Ta Có Mất Nước Không?

(thư của ông Lê Minh Trực trả lời ông Nguyễn Trân và ông Hạo Nhiên).

Bán Nguyệt san Thức Tỉnh số 102 trang 15, 16 và số

103 trang 18, 19 năm 1983, Los Angeles, Hoa Kỳ.

88. <u>TÔN THẤT TUỆ</u>

- Sinh viên tranh đấu 1963, 1964.
- Một trong những sáng lập viên Nhật báo *Sóng Thần.*
- Nhà văn, nhà thơ.

... Thưa Bác, nơi đây (San Jose) cũng có nhiều đoàn thể lắm trong đó có cả tổ chức Phục Hồi Tinh Thần Ngô Đình Diệm. Cháu không có ý nhận xét về Tổ chức này, chỉ ước ao **trong lúc họ tưởng niệm Tổng thống Diệm và ông Nhu họ cũng nên nhớ đến cái chết của rất nhiều người do trách nhiệm hai ông ấy gây ra...**

Thư riêng từ San Jose, mùa Đông năm 1983, gởi cho tác giả.

89. <u>TỰ DO</u>

- Nhật báo xuất bản tại Sài Gòn.

... Tổng tuyển cử Quốc Hội thứ hai có thể ví như một cuộc đua thuyền toàn quốc... nhưng trên sông người ta chỉ thấy một chiếc tàu độc nhất, trên boong tàu là Phong Trào Cách Mạng Quốc Gia , dưới hầm máy là đảng Cần Lao Nhân Vị. Ngoài ra chỉ thấy nước trôi, không có bóng dáng một chiếc thuyền nào khác, dù chỉ là một chiếc thuyền manh hay một chiếc tam bản. Chúng ta có thể tiên đoán rằng ngày Tổng tuyển cử sẽ có một vài chiếc bè con do một số ứng cử viên độc lập chèo chống thi đua với chiếc tàu tối tân kia. Những chiếc bè nào được tàu kéo thì đến bến. Những chiếc khác thì bị sóng tấp vào bờ và người chèo chỉ còn việc chạy đi lo có đủ mấy chục ngàn đồng để hoàn lại Chính phủ đã dùng để in bích chương biểu ngữ.

Những Đảng Nào Sẽ Tranh Cử

Nhật báo Tự Do số ngày 23-6-59, Sài Gòn.

90. <u>DƯƠNG TẤN TƯƠI</u>

- Bác sỹ Y khoa
- Nhà văn. Tác giả *Cười, Nguyên Nhân và Thực Chất*

... Tôi không chối cãi một hiển nhiên: cái cười Việt Nam rất oái oăm và vô cùng thâm độc. Nó là sự tự vệ của một dân tộc bị đô hộ nhiều lần và quá lâu. Vì vậy trong con mắt người mình, cười là biểu hiện sự độc lập của tinh thần. Tánh cách ấy rõ rệt trong cái **thời buổi mất tự do như khoảng chín năm dưới chế độ độc tài của nhà Ngô.**

... Chắc anh chưa quên lúc 7 giờ sáng ngày 2-11-1963: khi đài phát thanh Sài Gòn báo tin dinh Gia Long bị quân đội chiếm , thì già, trẻ, lớn, bé lũ lượt kéo nhau đến xem. Lời hò reo, tiếng cười vang với sắc diện tươi vui của mọi người chứng tỏ **sự giải thoát khỏi gông cùm kềm kẹp của độc tài đã bóp nghẹt lòng dân trong chín năm đằng đẵng**.

... Chế độ độc tài lúc nào cũng nghiêm cấm cái cười. Vì chánh thể loại đó là một sự gian lận, một mối lộn sòng, một việc tráo trở... Dưới triều đại Ngô Đình Diệm, người ta cố tận dụng lối tuyên truyền để trình bày một gia đình như là đáng tiêu biểu cho cả dân tộc. Tuy có sự bảo đảm của bài đường luật, chữ phết vàng trên bảng sơn đen bóng láng; nhưng nào ai đâu được sự hạ giá quá chán chường. Cũng như đem **một người đàn bà thiếu nhiều đức tánh sơ đẳng của phụ nữ Việt Nam lên chức mẫu nghi thiên hạ** *thì có gì mỉa mai hơn. Vì vậy cần phải duy trì đến sáu, bảy cơ quan mật vụ để ngăn chặn tiếng cười. Tổng thống, Chính phủ, Quốc hội, báo chí hồi thời buổi đó, đều bị hạ giá mà dân chúng không được hở môi cười.*

... Chúng ta đã chứng kiến sự hân hoan của toàn dân lúc quân đội lật đổ chánh quyền nhà Ngô. Vì các nhân vật chuyên môn hát câu "Ngô Tổng thống muôn năm" đã mau chân chui rút vào chỗ hẻm, nên chúng ta toàn gặp trên gương mặt của công chúng một **sự hả hê tột độ**... *Trước sự vui mừng đó, mọi người đều nhận thấy cái sự giam cầm, tra tấn, khổ đau của quá khứ đều bị hạ giá khi đem so sánh với mục tiêu, ao ước bao nhiêu năm nay vừa đoạt được. Nhưng trái lại tại sao trong sự hoan hỉ tột cùng đó, có người vùng òa lên khóc? Nếu nhớ lại sẽ thấy phần lớn là những nhân vật đã từng bị gông cùm, hoặc nhốt dưới hầm tối và chịu quá nhiều tang thương dưới triều của nhà Ngô.*

Cười, Nguyên Nhân và Thực Chất

Nguyễn Tấn Tươi, Sài Gòn, 1968, trang 21, 22, 45, 333 và 337.

91. <u>TRẦN TƯƠNG</u>

- Giáo sư Trung học.

"Tòa án lúc bấy giờ (thời Ngô Đình Diệm) ai cũng đều biết, là **công cụ của Hành Pháp** *để đập đổ những kẻ chống đối chế độ bất cứ bằng hình thức nào. Còn các cơ quan ngôn luận, dù có muốn vươn mình lên để nói tiếng tự do, cũng không được. Họ bị ràng buộc về mọi mặt. Muốn sống thì phải chiều ý nhà cầm quyền. Như vậy thì chúng ta có thể khẳng định rằng từ Lập pháp, Hành pháp, Tư pháp cho đến quyền Tự do ngôn luận của nền Đệ Nhất Cộng Hòa không một ai bênh vực hay có quyền bênh vực những người liên hệ trong biến cố 11-11-1960. Ngược lại họ còn bịa chuyện để* **xuyên tạc, nguyền rủa những chiến sĩ Cách mạng** *mưu đồ cuộc đảo chánh..."*

Biến Cố 11-11-1960

Hồi ký chính trị trang 330

92. <u>LÊ VĂN TY</u>

- Đại tướng Tổng Tham Mưu Trưởng Quân Đội VNCH.

... Sĩ quan, Hạ sĩ quan, Binh sĩ,

"Giữa lúc cuộc chính biến nghiêm trọng diễn ra tại Thủ đô hôm nay, tôi đã hội đàm với Tổng thống Ngô Đình Diệm và đi đến những thỏa thuận sau đây để duy trì sự đoàn kết của quân đội:

1. Tổng thống đồng ý giải tán chánh phủ hiện tại sau khi đã thảo luận về vấn đề quốc sự với Hội Đồng Cách mạng.

2. Với sự đồng ý của Hội Đồng Cách mạng, **Tổng thống ủy thác cho các tướng lãnh trong quân đội Cộng Hòa trách nhiệm thành lập một chánh phủ quân nhân lâm thời.** *Chánh phủ này tiếp tục chiến đấu bảo vệ Tổ Quốc.*

3. Ngay sau khi nhận được lệnh này, tất cả các đơn vị phải lập tức ngừng bắn, tiếp tục hoạt động trở lại và phải luôn luôn bình tĩnh đề cao cảnh giác đề phòng sự phá hoại của Việt Cộng".

KBC 4002 ngày 11-11-1960

Đại tướng Lê Văn Tỵ

Tổng Tham Mưu Trưởng Quân Đội VNCH

Biến Cố 11-11-1960,

Trần Tương, trang 123.

(Nhật lệnh của Đại tướng Lê Văn Tỵ đọc trên đài phát thanh Sài Gòn trong cuộc đảo chánh của Nhảy Dù khi dinh Độc Lập bị bao vây tấn công và sau khi ông Diệm tuyên bố chịu thương thảo với phe nổi dậy).

93. <u>BẢO VÂN</u> (bút hiệu của ông BÙI VĂN BẢO)

- Nhà giáo
- Tác giả nhiều sách giáo khoa và giáo dục.

... Tới tháng 12 năm 1960, Mặt Trận Giải Phóng Miền Nam do Hà Nội đỡ đầu được ra đời và chuyển mạnh sang giai đoạn võ trang phá hoại. Trong khi ấy thì **Tổng thống Ngô Đình Diệm dần dần đi tới chỗ độc tài, gia đình trị, đàn áp đối lập, dẹp bỏ các Đảng phái quốc gia, làm mất lòng dân chúng**. *Từ đó tình hình miền Nam càng ngày càng trở nên đen tối vì Cộng Sản đã lợi dụng cơ hội này để tăng thêm ảnh hưởng. Thêm vào đó vụ cấm treo cờ Phật giáo đã khiến Phật tử ở Huế biểu tình phản đối và xảy ra đổ máu 9 người chết và nhiều người bị thương. Tiếp theo lại tới việc Hòa Thượng Thích Quảng Đức tự thiêu và vụ vây bắt Tăng Ni làm cho dân chúng càng chán ghét chế độ...*

Sách giáo khoa Việt Nam Thường Thức

Nhà xuất bản Quê Hương, Toronto, Canada, 1980 trang 68 và 69.

94. <u>LÝ KHÔI VIỆT</u>

- Tiến sĩ Luật khoa, Đại học Sorbonne, Paris.
- Sáng lập và biên tập viên tạp chí *Khai Phóng*.
- Chủ trương Tạp chí *Thanh Niên Hành Động, Bông Sen*
- Tác giả *Hai Ngàn Năm Việt Nam và Phật Giáo*

... Năm 1963, đối diện với sự kỳ thị và đàn áp của chế độ độc tài ngu tối Ngô Đình Diệm, **một chế độ không xuất sinh từ một cuộc đấu tranh cách mạng mà xuất sinh từ mưu đồ của ngoại bang, một chế độ không đại diện cho đại đa số quần chúng mà chỉ đại diện cho một thiểu số được ưu đãi.** *Phật giáo Việt Nam, dù không có một tấc sắt trong tay, vẫn can đảm đứng lên tranh đấu.*

Hai Ngàn Năm Việt Nam và Phật Giáo

Trang 258, Los Angeles, 1981.

95. <u>VIỆT NAM DÂN CHỦ XÃ HỘI ĐẢNG</u>

- Tài liệu đảng

... Đến khi Hiệp định Giơ Neo ký kết, lực lượng Lê Quang Vinh ra tuyên ngôn phản đối sự chia cắt đất nước, rồi rút vào bưng. Ông Ngô Đình Diệm về nước chấp chánh, ứng phó tình thế trong Nam với một chánh sách sai lầm, và với cái nhìn phiến diện, ngắn tầm với các tôn giáo trong Nam. Ông ra sắc lệnh giải tán VNDCXHĐ,

cấm hoạt động. Nhưng Đảng đã bất chấp sắc lệnh đó, vẫn tiếp tục hoạt động bí mật, dù cơ sở tại Sài Gòn đã bị tịch thâu.

Năm 1955, để nối tiếp các hoạt động Dân Xã, quý ông Phan Bá Cầm, Nguyễn Bảo Toàn đứng lên xin hợp thức hóa đảng trở lại, dưới danh xưng là Đảng Việt Nam Dân Chủ Xã Hội (thay vì Việt Nam Dân Chủ Xã Hội Đảng, chỉ đặt chữ Đảng lên đầu thay vì ở cuối). Lý do là theo luật pháp lúc đó, VNDCXHĐ đã bị giải tán rồi, nay hợp thức hóa phải có sự thay đổi để thích nghi nhu cầu pháp lý.

Nhưng chỉ ít lâu sau, đảng VNDCXH cũng trở thành nạn nhân của chế độ Ngô Đình Diệm. Đây là một kế hoạch khủng bố hai mặt. Vừa khủng bố đảng VNDCXH (ông Nguyễn Bảo Toàn, Tổng bí thư) ngoại thành, vừa khủng bố VNDCXHĐ (ông Trình Quốc Khánh) trong bưng. Ông Trình Quốc Khánh bị bắt giam. Ông Nguyễn Bảo Toàn phải trốn sang Cao Miên rồi qua Mỹ (1956). Ông Phan Bá Cầm bị bắt giam tại Sài Gòn sau cuộc đảo chánh hụt tháng 11-1960. **Toàn bộ đảng bị chế độ Ngô Đình Diệm khủng bố tứ phía. Rất nhiều cán bộ đảng bị bắt. Một số bị thủ tiêu, trong đó có các cán bộ cao cấp** *là quý ông Nguyễn Bảo Toàn, Trần Văn Tập, Huỳnh Thiện Tứ, Lê Hoài nam, Huỳnh Hữu Thiện (1963).*

Sau khi chế độ nhà Ngô bị lật đổ (1963) Phật giáo Hòa Hảo có cơ hội phục hoạt, gây dựng lại cơ sở. Đó cũng là cơ hội để VNDCXHĐ chấn chỉnh hàng ngũ đã bị đánh phá tàn nhẫnh suốt 9 năm cai trị của chế độ gia đình trị.

Lược Sử Việt Nam Dân Chủ Xã Hội Đảng

Báo Việt Nam Hải Ngoại, số 159, năm thứ 8, ngày 31-10-84, trang 73, San Diego, Hoa Kỳ.

96. NGUYỄN THÀNH VINH

- Giáo sư Đại học Văn Khoa Sài Gòn.
- Dân biểu Quốc Hội Lập Hiến Đệ Nhị Cộng Hòa Việt Nam.

... Từ khi ở Mỹ về, tôi càng thấy rõ chế độ Diệm không thể tồn tại được. Vì **chế độ còn sống ngày nào thì nhân dân phải chịu cảnh chết chóc điêu linh ngày đó**. *Nhưng làm thế nào để đánh đổ nó. Đó là một vấn đề nan giải đối với những tổ chức chính trị bị chánh sách thực dân làm cho phá sản đã 30 năm. Nhiều anh em chiến hữu đã không chịu nổi mà phải hành động dù biết thất bại. Vì thế mà nhà tù đông.* **Tổ chức mật vụ rải khắp nơi, trại giam bí mật cũng mọc đầy và tập trung hầu hết là người quốc gia yêu nước**.

... Quân đội không dùng để chống Cộng nữa mà để củng cố địa vị. Bộ máy chính quyền dùng để phục vụ cho cá nhân và gia đình ông Diệm. Ông bà cố vấn làm vua ở miền Nam. Cậu Cẩn làm vua ở miền Trung. Rồi tổ chức Nghiên cứu Chính trị, tổ chức mật vụ miền Trung hình thành để củng cố và phục vụ cho địa vị quyền lợi của gia đình họ Ngô. Nhân dân điêu đứng khổ sở càng ngày càng căm thù chính quyền. Vì thế mà **Việt Cộng lợi dụng lúc chính sách thất nhân tâm của ông Diệm để gửi cán bộ xâm nhập miền Nam.**

Thôn quê đã bắt đầu mất an ninh. Vật giá leo thang đe dọa đời sống kinh tế. Trong chính quyền nạn tham nhũng hoành hành.

Biến cố 11-11-1960,

Sài Gòn, 1971, trang 134, 135.

97. NGUYỄN VỸ

- Nhà văn, nhà thơ, nhà báo, từng bị Pháp bắt giam tại Dakto (Kontum) Pháp thuộc
- Chủ nhiệm tuần báo *Dân Ta* thời chiến tranh Pháp-Việt (1945-1954)
- Chủ nhiệm Nguyệt san *Phổ Thông* thời VNCH.

... Bảo Đại không phải vì phục nhân tài mà triệu Phạm Quỳnh về Huế làm "Đổng lý đại thần". Phạm Quỳnh không phải hắn là người của Bảo Đại. Ông là người của Toàn quyền Pierre Pasquier và của Khâm sứ Yves Chatel. Người Pháp rút kinh nghiệm ở hai vị Hoàng đế trẻ tuổi Hàm Nghi, Duy Tân sợ rằng Bảo Đại sẽ có thể chịu ảnh hưởng thầm kín của các đảng phái Cách mạng đang hoạt động lén lút...

... Cho nên bên cạnh Bảo Đại, người Pháp muốn để làm một kẻ thân tín của họ và kẻ ấy không thể ai hơn Phạm Quỳnh. Tin đồn Phạm Quỳnh sẽ về Huế làm quan, giới trí thức Hà Nội và Huế biết đã lâu rồi. Có hai luồng dư luận đều không tốt cho nhà học giả của Nam Phong tạp chí. Đám quan lại đã có dòng dõi mấy đời làm quan ở triều đình Huế vì ganh ghét, chê Phạm Quỳnh là một kẻ "bạch đinh" được "Nhà nước Bảo hộ" cân nhắc lên ngang hàng với họ, và chắc là sẽ còn lên cao hơn họ nữa. Trong đám nầy có Ngô Đình Diệm, con của cựu thần Ngô Đình Khả, và đương thời làm Tuần vũ Phan Thiết vừa được Bảo Đại triệu về Kinh làm Thượng Thư. **Tư tưởng chống đối Phạm Quỳnh của gia đình họ Ngô chính là mầm mống sự chống đối Bảo Đại.**

Luồng dư luận thứ hai cũng không có thiện cảm với nhà học giả của Nam Phong là ở trong các giới trí thức và Cách mạng...

- Sự thật Phạm Quỳnh không đếm xỉa đến thái độ chống đối của phe quan lại ganh ghét nhỏ mọn và **Ngô Đình Diệm đã phải từ chức Thượng Thư vì tự thấy mình không đủ uy tín và thế lực đương đầu với địch thủ họ Phạm**.

Tuấn, Chàng Trai Nước Việt

Hồi ký của Nguyễn Vỹ, xuất bản tại Sài Gòn năm 1970, tái bản tại Hoa Kỳ, trang 187, 188.

98. <u>VÂN XƯA</u> (Bút hiệu của ông Hồ Sỹ Khuê)

- Giáo sư
- Trong nhóm ũng hộ ông Diệm từ thập niên 1940'
- Nhà nghiên cứu chính trị
- Tác giả "Ngô Đình Diệm, Hồ Chí Minh và Mặt trận Giải phóng Miền Nam", Văn Nghệ, Hoa Kỳ

... Trong một xã hội mà nét độc đáo của nếp sống văn minh là "tự khen", không nên lấy làm lạ là "Bác" có thể trơ trẽn tự mình xưng tụng lấy mình trong câu "nhà nước" quần chúng bắt buộc phải hát hàng ngày cho "Bác" nghe:

Hồ Chí Minh muôn năm

Hồ Chí Minh

Làm cho nước Việt Nam quang vinh

Điều đáng nói là ở miền Nam, tiêu biểu được ít nhiều tinh thần dân tộc, tức không có chuyện "tự khen" mà có lề thói "thậm xưng". "Cụ Ngô" đã tỏ ra chẳng thua "Bác Hồ". Đã làm Quốc trưởng, đứng ra cầm quyền. "Cụ" vẫn còn buộc dân xưng tụng mình là "chí sĩ" như thường. Ở ngôi Tổng thống bắt dân hát:

Toàn dân Việt Nam ghi ơn Ngô Tổng thống

Ngô Tổng thống, Ngô Tổng thống muôn năm

cho mình nghe, nghiêm trang đứng thẳng chào quốc kỳ. Phải chăng có lúc vui tính, "Cụ" cũng lẩm nhẩm hát theo, để nghe mình khen lấy mình là "cứu tinh của dân tộc"!

Xin nói rõ: "Cụ Ngô" có thể đáng cho toàn dân ghi ơn, hay "Bác Hồ" quả đã làm cho nước được quang vinh , nhưng đó là chuyện chính trị, thuộc phạm vi phán quyết của lịch sử, không thuộc phạm vi bài này. Và tùy nhận định của quần chúng trong nước, cũng như của mỗi cá nhân, người viết không có tư cách bàn đến. Nhưng "Bác" và "Cụ" dùng quyền lực nhà nước, đứng trên cương vị Quốc trưởng, mà **buộc nhân dân trong nước ngày ngày hát cho mình nghe những lời chẳng có chút thậm xưng hay tự khiêm, ngược với tâm lý chung của dân tộc** *thì đây là chuyện ngôn từ ăn nói xưng hô bừa bãi. Nguy hiểm lại xuất phát từ cấp thượng đẳng trong nước.*

Lối xưng hô ăn nói bừa bãi ấy có thể gọi là lối "Kiêu xưng" mà ở miền Nam lối kiêu xưng này, sau đó, đã truyền nghiệp cho các "ông tướng" kế tiếp ở ngôi cao.

Người Việt Tiếng Việt

Nguyệt san Quê Mẹ-Xuất bản tại Paris tháng 9, 10 năm 1984, số 61, 62.

99. <u>PHAN XỨNG</u>

- Chiến hữu và ân nhân của gia đình Tổng thống Ngô Đình Diệm từ 1948 thời còn ở Đà Lạt.
- Cựu Dân biểu Quốc hội, Đệ Nhất Cộng Hòa Việt Nam.

... Khi ở Đà Lạt, tôi là người duy nhất lui tới và tiếp tế cho gia đình ông Nhu từ hạt gạo, từ lon sữa, từ điếu thuốc và cũng biết quá nhiều về gia đình này nhất là những giao du thân mật của người đàn bà có giòng máu "Từ Hy Thái Hậu". **Khi hàn vi thì thân thiết nhưng lúc đã lên voi rồi thì mỗi lần gặp tôi là mỗi lần nhớ đến quá khứ chẳng mấy tốt đẹp.** *Nên họ muốn quên quá khứ và không muốn gặp tôi. Biết vậy nên muốn giữ tiết tháo của mình, tôi đã tuyên bố với bạn bè rằng: "Je leur laisse la chance de réussir".*

Trích từ thư riêng gửi tác giả-ngày 28-6-1979, từ Minesota, Hoa Kỳ.

100. <u>HUỲNH MINH Ý</u>

- Nhân sỹ tôn giáo Tin Lành.
- Dân biểu Quốc Hội Đệ Nhất Cộng Hòa.
- Bạn thân của Tổng thống Ngô Đình Diệm.

... Chớ thật gia đình Cụ (Ngô Đình Diệm) đối với bạn không có nhân tình. Cụ biết Cụ Tạ Chương Phùng chớ, dám biếu Cụ Diệm 20 ngàn đồng bạc khi cụ Diệm sa cơ thất thế mà khi Cụ về nước chấp chánh Cụ Phùng và cháu (tức Tạ Chí Diệp) con trai Cụ chẳng được chi vì nhiều người tranh giành. Cụ Phùng thất chí lang thang, Bác sĩ Tín nuôi, đến tôi hốt từng thang thuốc Bắc (tôi có hiệu thuốc Bắc và có vị Đông y đại tài) tôi biếu Cụ Phùng luôn. Cụ Phùng có mẹ già lắm ở Nha Trang trên 90 tuổi. Lúc con rể Cụ Phùng bị Công An bắt, vì Châu đã trốn sang Bình Xuyên, nhơn viên Công an thẩm vấn nhìn Cụ Phùng ngó vào hồ sơ nói, Cụ cũng theo Tổng thống kia mà. Cụ Phùng trợn mắt la lớn: "nói bậy, tôi đâu được cái hân hạnh theo Tổng thống, thật sự tôi đã ủng hộ Ngô chí sĩ, chớ Tổng thống Diệm tôi đâu có được theo, nếu tôi được theo Tổng thống Diệm thì cha của ông cũng không giám bắt tôi". Nhơn viên ấy nghe câu khảng khái, thích quá, trình lên thế nào, Cụ Phùng được thả tự do ngay... Lúc đó ông Uông Hải Thọ cũng thương Cụ Phùng. ở trong Nam tất cả các nhà tai mắt đều biết tôi và thương tôi vì tôi nói thật, nhịn nhục mà theo Kinh Thánh dạy "sự tham tiền là cội rễ mọi tội ác". Nên tôi đã thẳng thắn trước mắt Tổng thống Diệm và dám nói: "Tất cả cái gì Cụ làm ai nấy đều khen cả, cái gì cũng có kết quả. Song còn có một điều", Cụ (Diệm) hỏi điều gì? Tôi nói: "Cụ hỏi tôi mới dám nói, xin Cụ đừng nóng giận. Người ta nói **Cụ ở với bạn thiếu nhân tình**, *kia kìa như Cụ Tạ Chương Phùng đó. Cụ muốn làm Tổng thống quá sớm nên hỏng việc cả... như để tên đường". Tôi đã nói mình làm cái gì về sau người ta để yên thì mình làm, còn làm mà người ta lên phá ngay thì đừng làm như tên đường Ngô Đình Khôi, ở Vĩnh Long để tên đường Ngô Đình Thục mấy tháng sau đảo chánh họ phá ngay... Nếu để Ngô Đình Khả còn có ý nghĩa hơn chút đỉnh chớ Ngô Đình Khôi, ai không biết khi ở Quảng Nam...*

Trích thư riêng gửi tác giả ngày 9-5-1977 tại Oakland, California

Bạn đọc có thể đọc phiên bản **điện tử** của toàn bộ tác phẩm "*Việt Nam Máu Lửa Quê Hương Tôi*" của Hoành Linh Đỗ Mậu trên **13 Trang nhà** sau đây (tính đến 11/2011):

1- **Hương Đạo** Online (Australia)
http://www.huongdaoonline.com.au/vit-nam-mau-la-que-hng-toi/550-vit-nam-mau-la-que-hng-toi?start=2
2- **Văn Tuyển** (California, USA)
http://quanvan.net/index.php?view=story&subjectid=26193
3- **Việt Nam Thư Quán** (Thư viện Online, Việt Nam)
http://vnthuquan.net/truyen/truyen.aspx?tid=2qtqv3m3237nvnvnnnmn1n31n343tq83a3q3m3237nvn
4- **Sách Hiếm** (Washington, USA)
http://sachhiem.net/HOANHLINH/VNML0.php#TacgiaHLDM
5- **Thư viện Maivoo** (Việt Nam)
http://thuvien.maivoo.com/Lich-su-c4/VIET-NAM-Mau-Lua-Que-Huong-Toi-LOI-MO-DAU-d27192
6- **Lương Sơn Bạc** (Germany)
http://luongson.de/forum/lstq.php?do=doctruyen&t=134324817
7- **Truyện** (Tp Hồ Chí Minh, Việt Nam)
http://lmvn.com/truyen/index.php?func=viewpost&id=z4ibpv4gJOaHD7c1POI3IBxWKnxOjQDc
8- **Giao Điểm** Online (California, USA)
http://www.giaodiemonline.com/2008/vnmlqht/index.htm
9- **Mở Cửa** (Hà Nội, Việt Nam)
http://mocua.com/forum/threads/2643-Viet-Nam-mau-lua-que-huong-toi-Hoanh-Linh-Do-Mau-CHM
10- **Thư Viện** (Việt Nam)
http://thuvien.thegioitrochoi.vn/Part/Details/1864?pageIndex=0
11- **e-thư viện** (Việt Nam)
http://www.e-thuvien.com/forums/showthread.php?t=32686
12- **Chuyển Luân** Online (Australia)
http://www.chuyenluan.net/index.php?option=com_content&view=article&id=5036:y-kien-nhan-si-ve-hoi-ky-do-mau&catid=2:khaocuu&Itemid=4
13- **Thi ca Việt Nam** (Việt Nam)
http://www.facebook.com/notes/thi-ca-viet-nam/viet-nam-mau-lua-que-huong-toi-hoanh-linh-do-mau-truyen-audio/107969589262495